

UPMİTAK - Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi

UPMİTAK – Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi/22-23 Kasım 2025 İzmir-TÜRKİYE Özet Bildiri Kitabı

Editör:

Prof. Dr. Kerim ÇETİNKAYA

Dr. Öğr. Üyesi Derya DÜZGÜN TOP

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ERDİL DİNÇEL

ATRİSUHA YAYINLARI

UPMİTAK – Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi/22-23 Kasım 2025 İzmir-TÜRKİYE Özet Bildiri Kitabı

Editör:

Prof. Dr. Kerim ÇETİNKAYA

Dr. Öğr. Üyesi Derya DÜZGÜN TOP

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ERDİL DİNÇEL

ATRİSUHA YAYINLARI

2025

Kitap Adı: UPMİTAK – Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi/22-23 Kasım 2025 İzmir-TÜRKİYE Özet Bildiri Kitabı

Editör: Prof. Dr. Kerim ÇETİNKAYA, Dr. Öğr. Üyesi Derya DÜZGÜN TOP, Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ERDİL DİNÇEL

Yayınevi: ATRİSUHA YAYINLARI

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Yayının hiçbir bölümü, yayıncının önceden yazılı izni olmaksızın, fotokopi, kayıt veya diğer elektronik ya da mekanik yöntemler dahil olmak üzere hiçbir biçimde veya araçla çoğaltılamaz, dağıtılamaz ya da iletilemez. Ancak, telif hakkı yasalarının izin verdiği eleştirel incelemelerde yer alan kısa alıntılar ve bazı ticari olmayan kullanımlar bu kapsamın dışındadır. Eserde bulunan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

E-ISBN: 978-625-93784-2-8

DOI Numarası: 10.5281/zenodo.17747883

Yayımlanma Tarihi: 28.11.2025

Mizanpaj: ATRİSUHA YAYINLARI

Kapak Tasarımı: ATRİSUHA YAYINLARI

Yayınevi Adresi:

Cumhuriyet Bulvarı Kapani İş Merkezi No: 36 Kat: 7/711 Konak-İZMİR/TURKİYE

+90 (232) 332 10 64

editor@atrisuha.com

www.atrisuha.com

KONGRE KURULLARI

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Adile Nuray BAYRAKTAR - Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Ali TÜRK - Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Asena SOYLUK - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Asu BEŞGEN - Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Aydın ŞIK - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Barış ERGEN - Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Cemil ATAKARA - Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Prof. Dr. Derya ELMALI ŞEN - Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Dilek AKBULUT - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Erkan AYDINTAN - Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Esin KASAPOĞLU - İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Filiz ÇELİK - Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. H. Burçin HENDEN ŞOLT - Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Prof. Dr. Hayat ZENGİN ÇELİK - Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Hilal SURAT - Artvin Çoruh Üniversitesi

Prof. Dr. Hilal TURGUT - Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Hümeyra BİROL - Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. İkbal ÇETİNER - Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Kerim ÇETİNKAYA - Antalya Belek Üniversitesi

Prof. Dr. Nazan KIRCI - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan KARATAŞ - Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Nezihat KÖŞKLÜK KAYA - Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Onur ERMAN - Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Özge CORDAN - İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Seden Acun ÖZGÜNLER - İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Sennur AKANSEL - Trakya Üniversitesi

Prof. Dr. Şebnem GÖKÇEN - İzmir Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Yıldız AKSOY - İstanbul Medeniyet Üniversitesi

DANIŞMA KURULU

Doç. Dr. Ahmet ÇİLEK - Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Alp KARACA - Kıbrıs Amerikan Üniversitesi

Doç. Dr. Aziz Cumhur KOCALAR - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Doç. Dr. Ceyda ÖZGEN - Gebze Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Çilen ERÇİN - Lefke Avrupa Üniversitesi

Doç. Dr. Deniz ÇOLAKKADIOĞLU - Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Doç. Dr. E. Seda ÖRÜCÜ - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Emel AKIN - Atılım Üniversitesi

Doç. Dr. Erman AKSOY - Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gamze ALPTEKİN - İstanbul Kültür Üniversitesi

Doç. Dr. Gencay ÇUBUK - Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan UŞMA - Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Doç. Dr. Gülşah GÜLEÇ - Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Hamide TEMEL - Maltepe Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice KIRAN ÇAKIR - Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. Hüccet VURAL - Bingöl Üniversitesi

Doç. Dr. İpek MEMİKOĞLU- Atılım Üniversitesi

Doç. Dr. Kıymet Pınar KIRKIK AYDEMİR - Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Kutluğ SAVAŞIR - Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Leila AKBARİSHABABİ - Kapadokya Üniversitesi

Doç. Dr. Leyla SURİ - İstanbul Ticaret Üniversitesi

Doç. Dr. Merve TUNA KAYILI - Karabük Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa KÜÇÜKTÜVEK - İskenderun Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖNGE - Çankaya Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZGERİŞ - Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Nadide Ebru YAZAR - Maltepe Üniversitesi

Doç. Dr. Necmi KAHRAMAN - Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Nilüfer KART AKTAŞ - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Doç. Dr. Özge SÜZER - Çankaya Üniversitesi

Doç. Dr. Selin KARAİBRAHİMOĞLU - Giresun Üniversitesi

Doç. Dr. Serkan PALABIYIK - Balıkesir Üniversitesi

Doç. Dr. Serkan SİPAHİ - Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Doç. Dr. Sevinç Bahar YENİGÜL - Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU - Amasya Üniversitesi

Doç. Dr. Tayfun SALİHOĞLU - Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Zerrin Funda ÜRÜK - İstanbul Gedik Üniversitesi

DÜZENLEYEN KURULUŞ

ATRİSUHA YAYINLARI

UPMİTAK - Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi

UPMİTAK- ULUSAL PLANLAMA, MİMARLIK VE TASARIM AKADEMİK KONGRESİ

22-23 KASIM 2025-İZMİR/TÜRKİYE

KONGRE PROGRAMI

22 KASIM 2025 CUMARTESİ

AÇILIŞ OTURUMU VE KONUŞMALARI

13.00 - 13.05: SAYGI DURUŞU VE İSTİKLÂL MARŞI'NIN OKUNMASI

13.05 - 13.10: ATRİSUHA YAYINLARI'NIN MESAJ METNİNİN OKUNMASI

13.10 - 13.25: PROF. DR. KERİM ÇETİNKAYA
"İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE MESLEK PRATİĞİ VE GELECEĞİ"

13.25 - 13.40: PROF. DR. SENNUR AKANSEL
"MİMARLIĞIN EŞİĞİNDE: TASARIM, SORUMLULUK VE YENİDEN DÜŞÜNMEK"

13.40 - 13.55: PROF. DR. YILDIZ AKSOY
"MODERN MİMARLIK MİRASININ KENTSEL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE YOK OLUŞU: BAKIRKÖY İŞ BANKASI EVLERİ ÖRNEĞİ"

Oturum Linki: https://us05web.zoom.us/j/86566554106?pwd=cjdqY8670aKzWOYIyPUxpLRlzBCnIi.1
Parola: 537961

13.55 - 14.10: DOÇ. DR. SELİN KARAİBRAHİMOĞLU
“SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER BAĞLAMINDA KENTSEL TASARIM VE MİMARLIĞIN YENİ SORUMLULUKLARI”

14.10 - 14.25: DOÇ. DR. GÖKHAN UŞMA
“SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN MİMARİ PRATİKTEKİ YANSIMALARI”

14.25 - 14.40: DOÇ. DR. ÇİLEN ERÇİN
“KENT MERKEZLERİNİN DAHA YAŞANABİLİR KILINMASI; KENTSEL KALİTEYİ ARTTIRMAK”

14.40 - 14.55: DOÇ. DR. NİLÜFER KART AKTAŞ
“DEĞİŞEN DÜNYADA DÖNÜŞEN MEKANLAR: SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN PLANLAMA VE TASARIM YAKLAŞIMLARI”

14.55 - 15.10: DOÇ. DR. AZİZ CUMHUR KOCALAR
“ŞEHİRLERİMİZİN GELECEĞİ”

Oturum Linki: https://us05web.zoom.us/j/86566554106?pwd=cjdqY8670aKzWOYIyPUxpLRlzBCnIi.1
Parola: 537961

1. OTURUM

15.30 - 15.45: CEYDA AY, NUR URFALIOĞLU
“ANTİK MISIR MİMARİ BEZEMELERİNDE GÖKSEL SEMBOLLERİN KULLANILIŞI”

15.45 - 16.00: HALİL İBRAHİM ALPASLAN
“KEMERALTI’NI BELGELEMEK: 2.300 YILLIK BİR MİRASIN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI”

16.00 - 16.15: KERİM KÜRKÇÜ, NUR URFALIOĞLU
“KASTAMONU’DA CANDAROĞLU BEYLİĞİ DÖNEMİ’NDEN KALAN DÖRT CAMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME”

16.15 - 16.30: SEVDA ATAK
“XIII. VE XV. YÜZYIL ANADOLU VE MEMLÜK MİMARİSİNDE KENAR TONOZLARININ YAPISAL VE ESTETİK GELİŞİMİ”

Oturum Linki: https://us05web.zoom.us/j/86566554106?pwd=cjdqY8670aKzWOYIyPUxpLRlzBCnIi.1
Parola: 537961

2. OTURUM

16.45 - 17.00: EDA NUR DAL, NUR URFALIOĞLU
“BÜYÜKADA KONUTLARINDA VILLEROY & BOCH SERAMİKLERİNİN KULLANIMI VE GEÇ DÖNEM OSMANLI KONUT MİMARLIĞINDAKİ YERİ”

17.00 - 17.15: SETENAY ÖZSARAY, NUR URFALIOĞLU
“KAYSERİ PINARBAŞI MEVKİİNDE BULUNAN ÇERKES EVLERİNİN ÖZELLİKLERİ”

17.15 - 17.30: KAAN ÇORBACI, NUR URFALIOĞLU
“CENGİZ BEKTAŞ’IN KENT, SOKAK VE BİNA ESKİZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME”

Oturum Linki: https://us05web.zoom.us/j/86566554106?pwd=cjdqY8670aKzWOYIyPUxpLRlzBCnIi.1
Parola: 537961

3. OTURUM

17.45 - 18.00: AZİZ CUMHUR KOCALAR
“KIYI VE DENİZİ PLANLAMA SORUNLARI İLE BALIK ÇİFTLİKLERİ VE MERSİN-AYDINCIK”

18.00 - 18.15: MELTEM KÖYLÜ ÇAKMAK, CENK HAMAMCIOĞLU
“HASTANE TESİSLERİNİN YER SEÇİMİNDE ETKİLİ ULAŞIM VE ERİŞEBİLİRLİK FAKTÖRLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ”

18.15 - 18.30: ÖMER FARUK KORKMAZ, ESRA ÖZKAN YAZGAN
“ÇAĞDAŞ KORUMA KURAMINDA REKONSTRÜKSİYON YAKLAŞIMININ KAVRAMSAL DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME”

18.30 - 18.45: Z. HAFSA ÖZDEMİR, HASAN TAŞTAN, BANU ÇELEBİOĞLU YERGÜN
“KÜLTÜREL MİRAS ALANLARINDA SANAL GERÇEKLİK TABANLI GEZİNME DENEYİMLERİNDE KULLANICI DENEYİMİ PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ”

18.45 - 19.00: EMİNE YAVUZ PAKİH
“ENDÜSTRİ MİRASININ BİR PARÇASI OLARAK ULUSAL DEMİRYOLU MİRASI VE KORUNMASINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR”

Oturum Linki: https://us05web.zoom.us/j/86566554106?pwd=cjdqY8670aKzWOYIyPUxpLRlzBCnIi.1
Parola: 537961

23 KASIM 2025 PAZAR

1. OTURUM

13.00 - 13.15: SELEN ÖZDOĞAN, FATMA ERKÖK
“ÖLÇEĞİN PROVASI: ÖLÇEK KAVRAMININ MİMARİ MEKÂN ÜZERİNDEKİ KURUCU ROLÜ VE DENEYSEL TEMSİLİN ÜÇ AKTÖRÜ İLE KESİŞİMLERİ, TSCHUMI, HADID, WOODS”

13.15 - 13.30: CANDAN ÇINAR ÇITAK, ELİF BAYRAM
“TÜRKİYE’DE EĞİTİM YAPILARINDA TİP PROJE UYGULAMALARI”

13.30 - 13.45: SEVİM ATEŞ CAN, BAHRİYENUR ÇATAL
“EĞİRDİR GELENEKSEL KONUT YAPILARININ SOSYO-KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

2. OTURUM

14.15 - 14.30: ROZERİN PELDA ÖZAK, BURCU TAN
“İÇ MİMARLIKTA SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİLERİ(VR/AR) KULLANIMI”

14.30 - 14.45: GAMZE YALÇİN
“KATILIMCI SANATTAN DİJİTAL DENEYİME: FLUX LABYRİNTH VE GÜNÜMÜZ DENEYİM MÜZELERİNDE MEKÂNSAL ETKİLEŞİM”

14.45 - 15.00: ÖZLEM SÖNMEZ, ZERRİN FUNDA ÜRÜK
“OTEL ODALARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR”

15.00 - 15.15: SARE SENA HUT, ÇAĞLAR LAMPİR
“ÇALIŞMA ALANLARINDA DUYUSAL DENEYİM TASARIMI”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

3. OTURUM

15.30 - 15.45: DUYGU AKYOL KUYUMCUOĞLU
“PEYZAJ ÇALIŞMALARINDA KAVRAMSAL TEMELLER: BÖLGE, ÇEVRE VE MEKÂN İLİŞKİSİ”

15.45 - 16.00: GÜLCİHAN YALNIZ, EBRU ERBAŞ GÜRLER
“MUĞLAK PEYZAJLAR: DOĞA-TASARIM ETKİLEŞİMİNE DAİR BİR KAVRAMSALLAŞTIRMA ARAYIŞI”

16.00 - 16.15: NİHAN ŞENSOY
“PEYZAJ MİMARLIĞI ÇERÇEVESİNDE KENTSEL SESSİZ ALANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

4. OTURUM

16.30 - 16.45: DİLAY ZÜLKADİROĞLU, CENGİZ USLU
“KENTSEL YEŞİL ALAN NİTELİKLERİNİN KULLANICI ERİŞİM DAVRANIŞINA ETKİSİ”

16.45 - 17.00: RABİA EZGİ BEYEN, EBRU ERBAŞ GÜRLER
“21. YÜZYIL KAMUSAL AÇIK ALAN TİPOLOJİLERİ ÜZERİNDEN KAVRAMSAL BİR OKUMA ÖNERİSİ”

17.00 - 17.15: MÜLKİYE KART, EBRU ERBAŞ GÜRLER
“JOSEON DÖNEMİ’NDE SEUL KENT KİMLİĞİ VE PEYZAJ”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

5. OTURUM

17.30 - 17.45: MİNEL KURTULUŞ
“SANAL GERÇEKLİK VE MİMARLIK İLİŞKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ AKADEMİK TEZLER ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME”

17.45 - 18.00: NESLİŞAH MAMATİ
“YANGIN GÜVENLİKLİ TASARIM KRİTERLERİ: YÜKSEK YAPI YANGINLARININ ÇIKIŞ SEBEBİ, YAYILIM ŞEKLİ VE HASAR ETKİSİ ÜZERİNE MİMARİ BİR DEĞERLENDİRME”

18.00 - 18.15: SEDEF BETÜL GÜL ERGENÇ
“KAMUSAL ALANLARDA SUÇUN TASARIMLA ÖNLENMESİ”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

6. OTURUM

18.30 - 18.45: HAZAL DOĞUKAN
“AKTÖR-AĞ KURAMI BAĞLAMINDA ÇANAKKALE SERAMİKLERİ’NİN GÖRÜNÜRLÜĞÜ”

18.45 - 19.00: FUAT ALİ PAKER
“KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ İÇİ DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA GÖSTERGE PANELİ ÖRNEĞİ”

19.00 - 19.15: FUAT ALİ PAKER
“KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ SONU DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA SÜRÜCÜ KOLTUĞU”

Oturum Linki: https://us06web.zoom.us/j/88384069184?pwd=ZkXM2TgJkFS3VX515SrHRMJCUI35kB.1
Parola: 533486

KONGREDEN GÖRÜNTÜLER

Prof Dr Kerim Ç...
ibrahim teymur
Sevda Atak
UPMİTAK 2025
YILDIZ AKSOY
Prof Dr Kerim ÇETİNK...
ibrahim teymur
NİLÜFER KART AKTAŞ
Sevda Atak
1950 SONRASI İMAR VE İNŞAAT FAALİYETLERİNDEKİ MODERNLEŞMEYİ ANLAMAK İÇİN KONUT YAPILARINA ODAKLANMAK
• ilk konut politikalarının oluşturulması ve ilk konut kooperatifinin kurulması
• 1926 yılında Emlak ve Eytam Bankası kurulmuştur.
• Türkiye İş Bankası tarafından hayata geçirilen ikramiye evleri
• Cumhuriyet'in erken döneminde konut mimarisine yön veren örneklerden biri olmuştur.
A
Abidin Mortaş tarafından 1949 yılında tasarlanan ikramiye evlerinden birisi.
Modern mimarlık ilkelerinin gözetildiği bu yapılar,
B
https://jag.journalagent.com/jas/pdfs/jas_2_1_51_73.pdf
19°C
Çok bulutlu
Ara
13:38
22.11.2025

UPMİTAK – Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA
"İnsanlık; doğanın gelecek nesillerin gereksinimlerine yanıt verme yeteneğini tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçları temin ederek, kalkınmayı sürdürülebilir kılma yeteneğine sahiptir."
Ortak Geleceğimiz (Our Common Future) / Brundtland Raporu

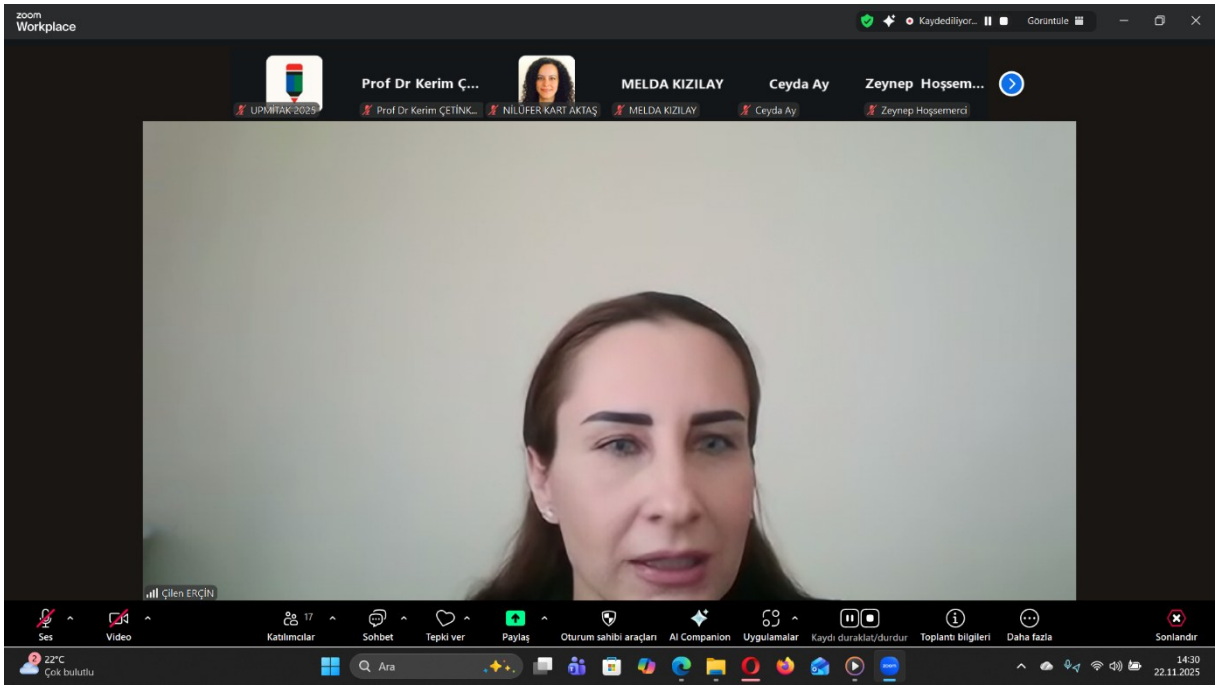
zoom Workplace
Kaydediliyor...
Görüntüle
Prof Dr Kerim Ç...
MELDA KIZILAY
Ceyda Ay
Zeynep Hoşsem...
UPMİTAK 2025
Prof Dr Kerim ÇETİNK...
NİLÜFER KART AKTAŞ
MELDA KIZILAY
Ceyda Ay
Zeynep Hoşsemerci
Çilen ERÇİN
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
22°C
Çok bulutlu
Ara
14:30
22.11.2025

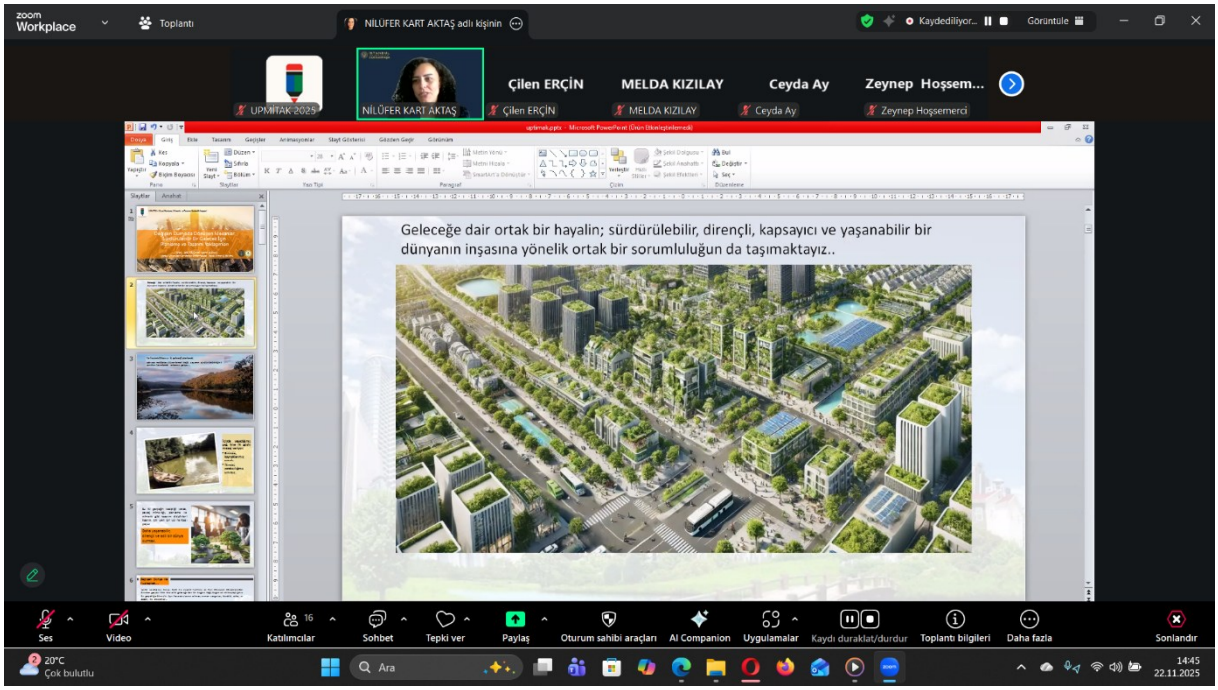
Toplantı
NİLÜFER KART AKTAŞ adlı kişinin
Kaydediliyor...
Görüntüle
UPMİTAK 2025
NİLÜFER KART AKTAŞ
Çilen ERÇİN
MELDA KIZILAY
Ceyda Ay
Zeynep Hoşsem...
Zeynep Hoşsemerci
Geleceğe dair ortak bir hayalin; sürdürülebilir, dirençli, kapsayıcı ve yaşanabilir bir dünyanın inşasına yönelik ortak bir sorumluluğun da taşımaktayız..
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
20°C
Çok bulutlu
Ara
14:45
22.11.2025

Şehirlerimizin Geleceği
Açılış Oturumu
UPMİTAK
Ulusal Planlama, Mimarlık ve Tasarım Akademik Kongresi
Doç. Dr. Aziz Cumhur KOCALAR
Şehirci Doç.Dr. / Yük.Müh. / İşletmeci / Bilişim Uzm.
(Ph.D. / M.Sc. /B.Sc. / B.A)
(YÖK Doç.Dr. 2020-ŞBP, MSGSÜ Dr. 2009-Şehircilik,
YTÜ-Yük.Müh.1994, İTÜ-Müh.1987, AÜ-1996)
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. Mimarlık Fakültesi.
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü. Şehircilik ABD. Merkez, Niğde.
0530 072 58 64 azizcumhurkocalar@gmail.com

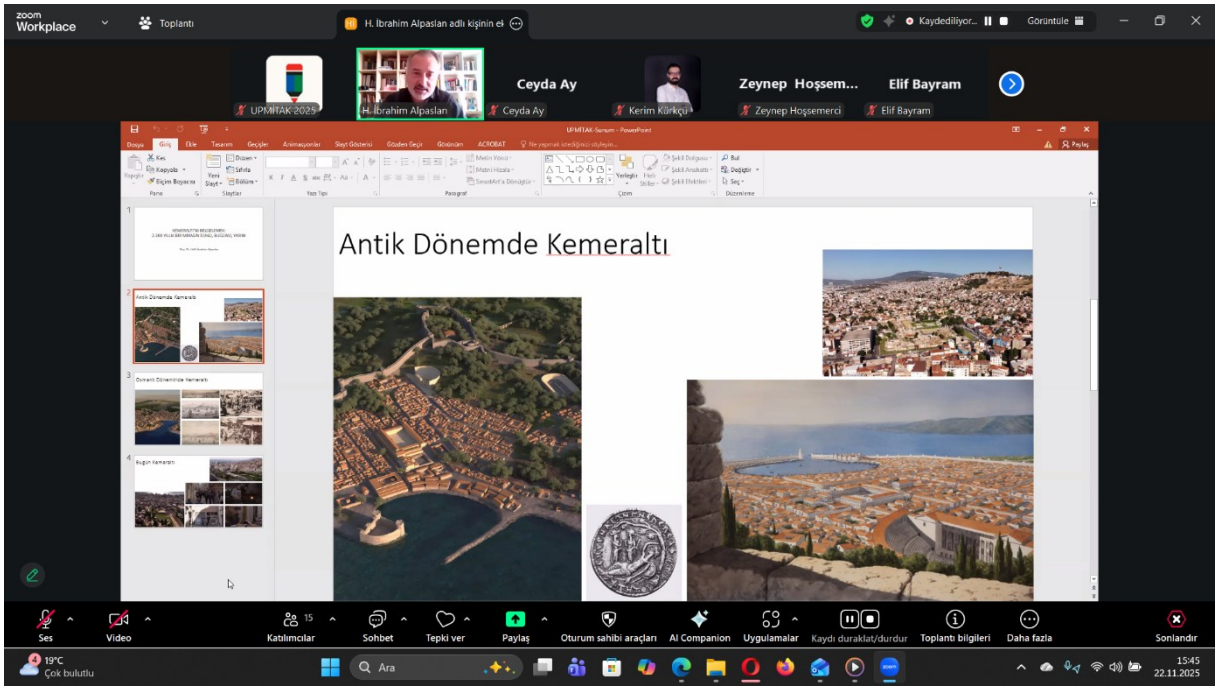
zoom Workplace
Toplantı
H. İbrahim Alpaslan adlı kişinin ek
Kaydediliyor...
Görüntüle
UPMİTAK 2025
H. İbrahim Alpaslan
Ceyda Ay
Kerim Kürkçü
Zeynep Hoşsem...
Elif Bayram
Antik Dönemde Kemeraltı
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
19°C
Çok bulutlu
Ara
15:45
22.11.2025

zoom Workplace
Toplantı
Setenay Özsaray adlı kişinin ekran
Kaydediliyor...
Görüntüle
UPMİTAK 2025
Setenay Özsaray
EDA NUR DAL
Sevda Atak
H. İbrahim Alpa...
Özlem Sönmez
TARİHSEL SÜREÇ, SÜRGÜN ve YERLEŞİM
Tarihsel süreç içerisinde Çerkes toplulukları, zorunlu göç hareketleri ve sömürgeleştirme politikaları da dahil olmak üzere çeşitli sosyo-politik dinamiklerin etkisi altında kalmıştır. Çerkeslerin ana vatanı olan Kafkasya, 18. yüzyılın başlarından itibaren, stratejik ve sömürgeci bir önem taşımıştır. 1763–1864 yılları arasında süren Rus-Çerkes Savaşı'nın ardından, hayatta kalan pek çok Çerkes nüfusu Kafkasya'daki ata yurtlarını terk etmek zorunda kalmıştır. 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında gerçekleşen mecburi kitlesel göçler sonucunda, Çerkes toplulukları Orta Doğu'ya ulaşarak Ürdün, Golan Tepeleri ve Osmanlı Devleti gibi bölgelerde yeni yerleşim alanları kurmuşlardır.
18. th Century
21. th Century
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
17°C
Çok bulutlu
Ara
17:03
22.11.2025

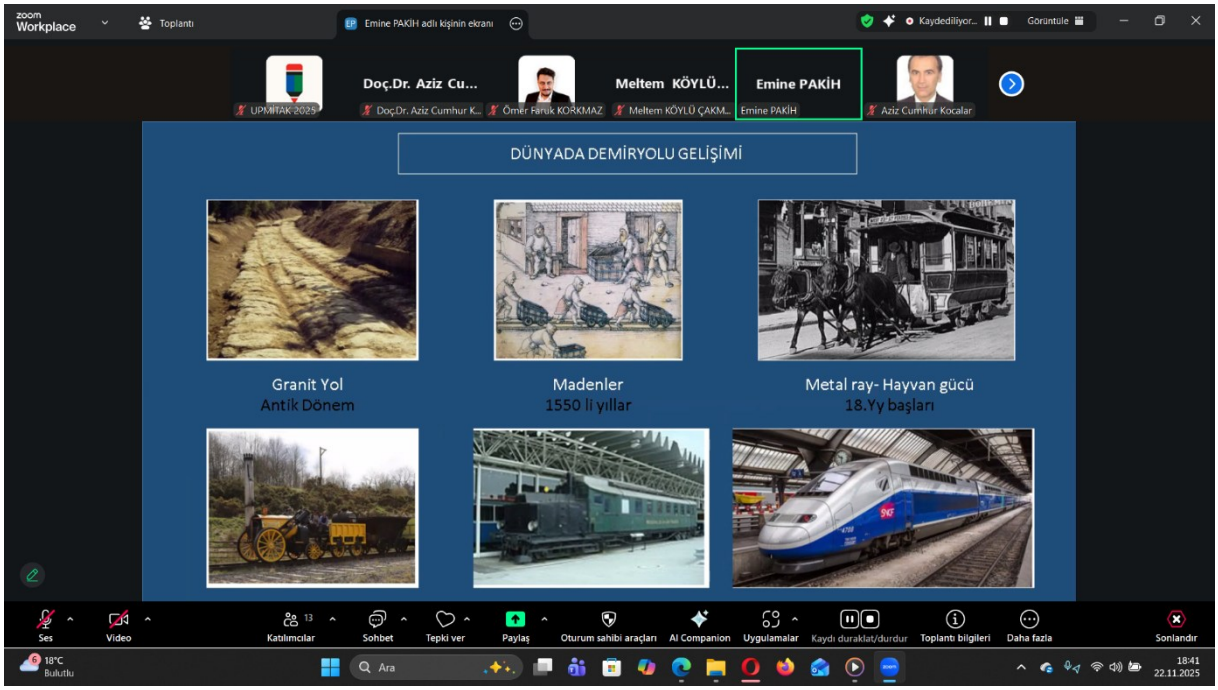
Doç.Dr. Aziz Cu...
Meltem KÖYLÜ...
Emine PAKİH
DÜNYADA DEMİRYOLU GELİŞİMİ
Granit Yol
Antik Dönem
Madenler
1550 li yıllar
Metal ray- Hayvan gücü
18.Yy başları

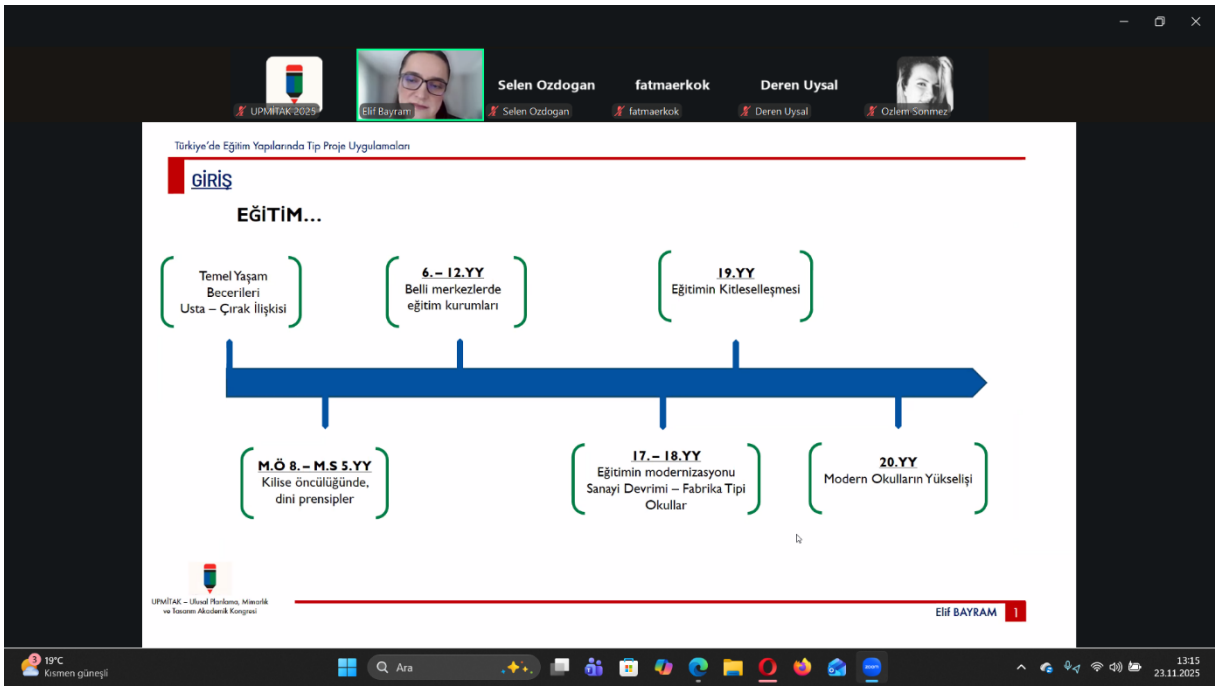
Selen Ozdogan
fatmaerkok
Deren Uysal
Türkiye'de Eğitim Yapılarında Tip Proje Uygulamaları
GİRİŞ
EĞİTİM...
Temel Yaşam Becerileri Usta – Çırak İlişkisi
6.– 12.YY Belli merkezlerde eğitim kurumları
19.YY Eğitimin Kitleselleşmesi
M.Ö 8.– M.S 5.YY Kilise öncülüğünde, dini prensipler
17.– 18.YY Eğitimin modernizasyonu Sanayi Devrimi – Fabrika Tipi Okullar
20.YY Modern Okulların Yükselişi
Elif BAYRAM
1

UPMİTAK 2025
Rozerin Pelda Özak
Elif Bayram
Selen Ozdogan
Selen Ozdogan
burcu tan
gamze yalçın
TASARIM SÜRECİNDE SANAL ORTAMLARIN KULLANIMI
Sanal ortamlar (Virtual Environments – VE), bilgisayar teknolojileri aracılığıyla oluşturulan ve kullanıcıya gerçek mekân hissi veren dijital simülasyon alanlarıdır. Bu ortamlar, görsel, işitsel ve bazen dokunsal girdilerle gerçek dünyayı taklit eden veya tamamen kurgusal mekânlar yaratır. Sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve karma gerçeklik (MR) gibi teknolojiler sanal ortamların alt bileşenleridir. Steuer (1992), sanal ortamları "kullanıcının varlık hissini dijital biçimde deneyimlediği etkileşimli ortamlar".
Sanal ortamların kökeni 1960'lara, Morton Heilig'in Sensorama adlı çok duyulu simülasyon cihazına kadar uzanır. 1970'lerde "head-mounted display" sistemleri geliştirilmiş, 1990'larda ise "Virtual Reality" kavramı popülerleşmiştir. 2000'li yıllarda 3D modelleme, oyun motorları (Unity, Unreal Engine) ve internet tabanlı etkileşimli yazılımların gelişimiyle sanal ortamlar eğitim, mimarlık, sağlık ve mühendislik gibi alanlarda kullanılmaya başlamıştır.
Sanal ortamlar, deneyim, test ve tasarım süreçlerini risksiz, ekonomik ve hızlı şekilde yürütmeyi sağlar. Mikropoulos & Natsis (2011), sanal ortamların eğitimde "deneyimsel öğrenmeyi" desteklediğini, Whyte (2002) ise mimarlıkta "tasarım kararlarını önceden görselleştirme" açısından devrimsel olduğunu belirtir.
Bromine
Cobalt
Şekil 1. https://econexia.com/es/vitrina-detalle-producto/industrias-creativas-y-culturales/aceleraci%C3%B3n-comercial/&product_tracking_id=996&shop_tracking_id=11&seller_track
19°C
Çok bulutlu
Ara
14:17
23.11.2025

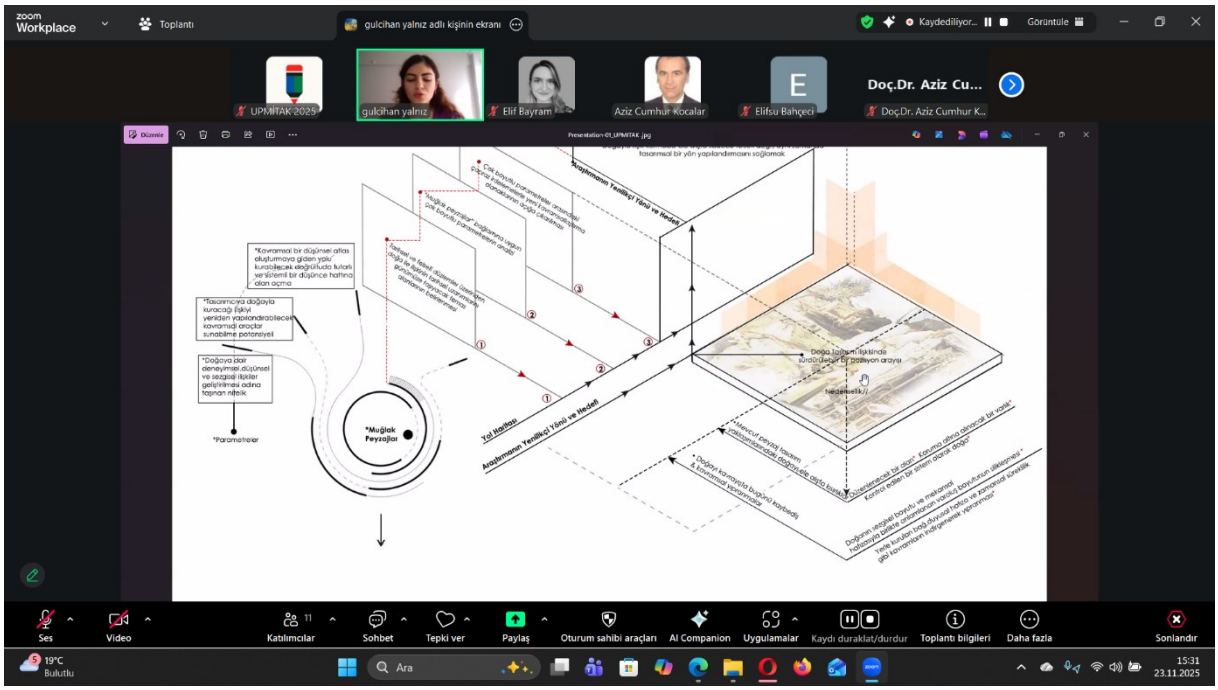
zoom Workplace
Toplantı
gulcihan yalnız adlı kişinin ekranı
Kaydediliyor...
Görüntüle
UPMİTAK 2025
gulcihan yalnız
Elif Bayram
Aziz Cumhur Kocalar
Elifsu Bahçeci
Doç.Dr. Aziz Cu...
Doç.Dr. Aziz Cumhur K...
Düzenle
Presentation-01_UPMITAK.jpg
Yol Haritası
Araştırmanın Yenilikçi Yönü ve Hedefi
*Muğlak Peyzajlar
*Parametreler
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
19°C
Bulutlu
Ara
15:31
23.11.2025

UPMİTAK 2025 | mülkiye kart | R. Ezgi Beyen | Dilay Zülkadiroğlu | gulcihan yalnız | Aziz Cumhur Kocalar

2.Araştırma problemi ve Amaç

Problem

- Seul üzerine çalışmalar olsa da kentin kimliğini çok katmanlı peyzaj–kültür etkileşimi üzerinden ele alan çalışmaların sınırlı olması

Bu yüzden

- Peyzajın kent kimliğindeki rolü ve anlamı kavranamaması

Amaç

- Joseon dönemi Seul'ün kimliğini yedi parametre üzerinden analiz etmek
- Peyzajın kimlikteki rolünü ve anlamını ortaya koymak

17°C Bulutlu | Ara | 17:12 23.11.2025

UPMİTAK 2025 | Neslişah Mamati | MİNEL KURTULUŞ | mülkiye kart | R. Ezgi Beyen | gulcihan yalnız

YÜKSEK YAPILARIN İNŞASI

[1]

Sanayi ve ticaretin getirisi olarak kent merkezlerinde iş hacminin büyümesi,
Ekonomik faaliyetlerin yoğunlaştığı kent merkezlerine karşı talebin artması,
Kentlerdeki hızlı nüfus artışının getirdiği barınma için mekan üretme zorunluluğu,
Talep artışıyla yükselen arsa fiyatları,
Şirket ve fabrikaların yönetim merkezlerini oluşturacak ofis alanı ihtiyacı,
Kapitalizmin getirisi olarak çalışanları aynı iş alanında toplayabilme isteği ile olmuştur.

19.yy'dan itibaren ise modern anlamda bir yapı tipolojisi haline gelmiş ve kent dokusu içinde daha çok yer almaya başlamışlardır. Bu yapı tipolojisi, Chicago ve New York merkezli gelişmiştir.

Şekil 1. a) Yüksek yapıların kıtasal dağılımı b) En çok yüksek yapıya sahip şehirler [2]

GİRİŞ

18°C Bulutlu | Ara | 17:44 23.11.2025

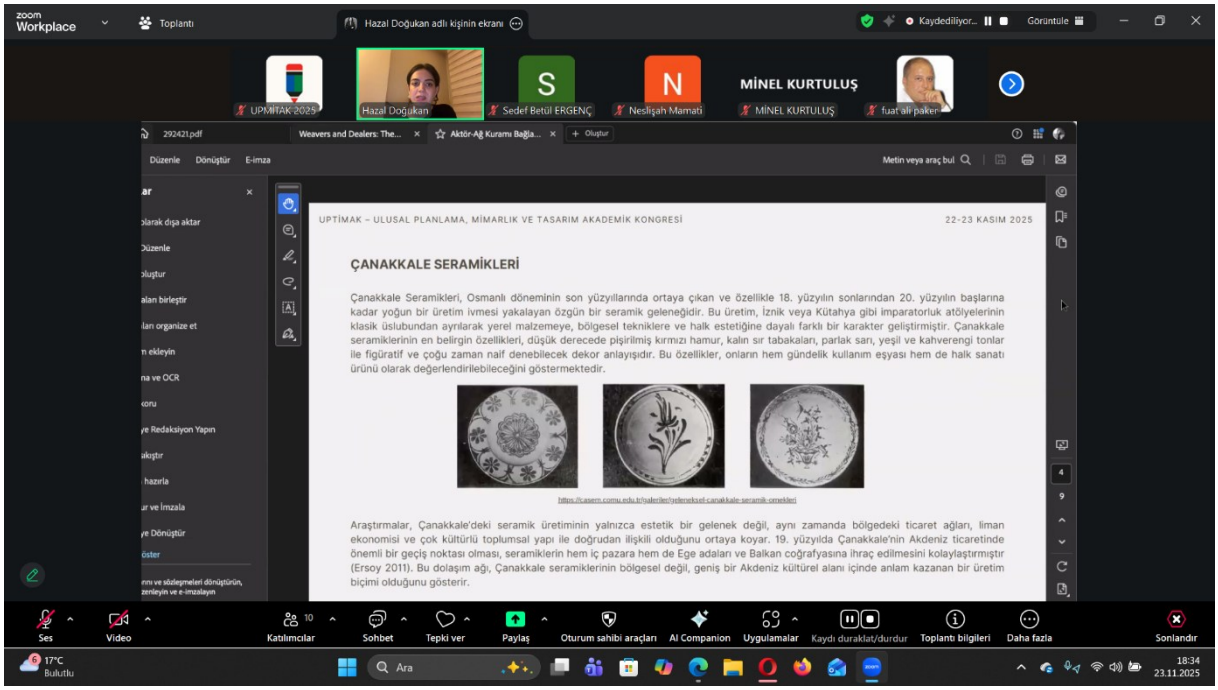
zoom Workplace
Toplantı
Hazal Doğukan adlı kişinin ekranı
Kaydediliyor...
Görüntüle
UPMİMAK 2025
Hazal Doğukan
Sedef Betül ERGENÇ
Neslişah Mamati
MİNEL KURTULUŞ
MİNEL KURTULUŞ
fuat ali paker
292421.pdf
Weavers and Dealers: The...
Aktör-Ağ Kuramı Bağla...
Oluştur
Düzenle
Dönüştür
E-imza
Metin veya araç bul
UPTİMAK – ULUSAL PLANLAMA, MİMARLIK VE TASARIM AKADEMİK KONGRESİ
22-23 KASIM 2025
ÇANAKKALE SERAMİKLERİ
Çanakkale Seramikleri, Osmanlı döneminin son yüzyıllarında ortaya çıkan ve özellikle 18. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar yoğun bir üretim ivmesi yakalayan özgün bir seramik geleneğidir. Bu üretim, İznik veya Kütahya gibi imparatorluk atölyelerinin klasik üslubundan ayrılarak yerel malzemeye, bölgesel tekniklere ve halk estetiğine dayalı farklı bir karakter geliştirmiştir. Çanakkale seramiklerinin en belirgin özellikleri, düşük derecede pişirilmiş kırmızı hamur, kalın sır tabakaları, parlak sarı, yeşil ve kahverengi tonlar ile figüratif ve çoğu zaman naif denebilecek dekor anlayışıdır. Bu özellikler, onların hem gündelik kullanım eşyası hem de halk sanatı ürünü olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.
https://casem.comu.edu.tr/galeriler/geleneksel-canakkale-seramik-ornekleri
Araştırmalar, Çanakkale'deki seramik üretiminin yalnızca estetik bir gelenek değil, aynı zamanda bölgedeki ticaret ağları, liman ekonomisi ve çok kültürlü toplumsal yapı ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koyar. 19. yüzyılda Çanakkale'nin Akdeniz ticaretinde önemli bir geçiş noktası olması, seramiklerin hem iç pazara hem de Ege adaları ve Balkan coğrafyasına ihraç edilmesini kolaylaştırmıştır (Ersoy 2011). Bu dolaşım ağı, Çanakkale seramiklerinin bölgesel değil, geniş bir Akdeniz kültürel alanı içinde anlam kazanan bir üretim biçimi olduğunu gösterir.
Ses
Video
Katılımcılar
Sohbet
Tepki ver
Paylaş
Oturum sahibi araçları
AI Companion
Uygulamalar
Kaydı duraklat/durdur
Toplantı bilgileri
Daha fazla
Sonlandır
17°C
Bulutlu
Ara
18:34
23.11.2025

İÇİNDEKİLER

ANTİK MISIR MİMARİ BEZEMELERİNDE GÖKSEL SEMBOLLERİN KULLANILIŞI . 1
CEYDA AY
NUR URFALIOĞLU
KEMERALTI'NI BELGELEMEK: 2.300 YILLIK BİR MİRASIN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI 2
HALİL İBRAHİM ALPASLAN
KASTAMONU'DA CANDAROĞLU BEYLİĞİ DÖNEMİ'NDEN KALAN DÖRT CAMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 3
KERİM KÜRKÇÜ
NUR URFALIOĞLU
XIII. VE XV. YÜZYIL ANADOLU VE MEMLÜK MİMARİSİNDE KENAR TONOZLARININ YAPISAL VE ESTETİK GELİŞİMİ 4
SEVDA ATAK
BÜYÜKADA KONUTLARINDA VILLEROY & BOCH SERAMİKLERİNİN KULLANIMI VE GEÇ DÖNEM OSMANLI KONUT MİMARLIĞINDAKİ YERİ 5
EDA NUR DAL
NUR URFALIOĞLU
KAYSERİ PINARBAŞI MEVKİİNDE BULUNAN ÇERKES EVLERİNİN ÖZELLİKLERİ 6
SETENAY ÖZSARAY
NUR URFALIOĞLU
CENGİZ BEKTAŞ'IN KENT, SOKAK VE BİNA ESKİZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 7
KAAN ÇORBACI
NUR URFALIOĞLU
KIYI VE DENİZİ PLANLAMA SORUNLARI İLE BALIK ÇİFTLİKLERİ VE MERSİN-AYDINCIK 8
AZİZ CUMHUR KOCALAR
HASTANE TESİSLERİNİN YER SEÇİMİNDE ETKİLİ ULAŞIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK FAKTÖRLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10
MELTEM KÖYLÜ ÇAKMAK
CENK HAMAMCIOĞLU
ÇAĞDAŞ KORUMA KURAMINDA REKONSTRÜKSİYON YAKLAŞIMININ KAVRAMSAL DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME 12
ÖMER FARUK KORKMAZ
ESRA ÖZKAN YAZGAN

KÜLTÜREL MİRAS ALANLARINDA SANAL GERÇEKLİK TABANLI GEZİNME DENEYİMLERİNDE KULLANICI DENEYİMİ PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ 13
Z. HAFSA ÖZDEMİR
HASAN TAŞTAN
BANU ÇELEBİOĞLU YERGÜN
ENDÜSTRİ MİRASININ BİR PARÇASI OLARAK ULUSAL DEMİRYOLU MİRASI VE KORUNMASINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR 14
EMİNE YAVUZ PAKİH
ÖLÇEĞİN PROVASI: ÖLÇEK KAVRAMININ MİMARİ MEKÂN ÜZERİNDEKİ KURUCU ROLÜ VE DENEYSEL TEMSİLİN ÜÇ AKTÖRÜ İLE KESİŞİMLERİ, TSCHUMI, HADID, WOODS 15
SELEN ÖZDOĞAN
FATMA ERKÖK
TÜRKİYE'DE EĞİTİM YAPILARINDA TİP PROJE UYGULAMALARI 16
CANDAN ÇINAR ÇITAK
ELİF BAYRAM
EĞİRDİR GELENEKSEL KONUT YAPILARININ SOSYO-KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 18
SEVİM ATEŞ CAN
BAHRİYENUR ÇATAL
İÇ MİMARLIKTA SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİLERİ(VR/AR) KULLANIMI 20
ROZERİN PELDA ÖZAK
BURCU TAN
KATILIMCI SANATTAN DİJİTAL DENEYİME: FLUX LABYRİNTH VE GÜNÜMÜZ DENEYİM MÜZELERİNDE MEKÂNSAL ETKİLEŞİM 22
GAMZE YALÇİN
OTEL ODALARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR 23
ÖZLEM SÖNMEZ
ZERRİN FUNDA ÜRÜK
ÇALIŞMA ALANLARINDA DUYUSAL DENEYİM TASARIMI 25
SARE SENA HUT
ÇAĞLAR LAMPİR
PEYZAJ ÇALIŞMALARINDA KAVRAMSAL TEMELLER: BÖLGE, ÇEVRE VE MEKÂN İLİŞKİSİ 26
DUYGU AKYOL KUYUMCUOĞLU

MUĞLAK PEYZAJLAR: DOĞA-TASARIM ETKİLEŞİMİNE DAİR BİR KAVRAMSALLAŞTIRMA ARAYIŞI 27
GÜLCİHAN YALNIZ
EBRU ERBAŞ GÜRLER
PEYZAJ MİMARLIĞI ÇERÇEVESİNDE KENTSEL SESSİZ ALANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 29
NİHAN ŞENSOY
KENTSEL YEŞİL ALAN NİTELİKLERİNİN KULLANICI ERİŞİM DAVRANIŞINA ETKİSİ 31
DİLAY ZÜLKADİROĞLU
CENGİZ USLU
21. YÜZYIL KAMUSAL AÇIK ALAN TİPOLOJİLERİ ÜZERİNDEN KAVRAMSAL BİR OKUMA ÖNERİSİ 33
RABİA EZGİ BEYEN
EBRU ERBAŞ GÜRLER
JOSEON DÖNEMİ'NDE SEUL KENT KİMLİĞİ VE PEYZAJ 35
MÜLKİYE KART
EBRU ERBAŞ GÜRLER
SANAL GERÇEKLİK VE MİMARLIK İLİŞKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ AKADEMİK TEZLER ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME 37
MİNEL KURTULUŞ
YANGIN GÜVENLİKLİ TASARIM KRİTERLERİ: YÜKSEK YAPI YANGINLARININ ÇIKIŞ SEBEBİ, YAYILIM ŞEKLİ VE HASAR ETKİSİ ÜZERİNE MİMARİ BİR DEĞERLENDİRME 38
NESLİŞAH MAMATİ
KAMUSAL ALANLARDA SUÇUN TASARIMLA ÖNLENMESİ 39
SEDEF BETÜL GÜL ERGENÇ
AKTÖR-AĞ KURAMI BAĞLAMINDA ÇANAKKALE SERAMİKLERİ'NİN GÖRÜNÜRLÜĞÜ 40
HAZAL DOĞUKAN
KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ İÇİ DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA GÖSTERGE PANELİ ÖRNEĞİ 41
FUAT ALİ PAKER
KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ SONU DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA SÜRÜCÜ KOLTUĞU 42
FUAT ALİ PAKER

ANTİK MISIR MİMARİ BEZEMELERİNDE GÖKSEL SEMBOLLERİN KULLANILIŞI

CEYDA AY[1]

NUR URFALIOĞLU[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID: 0009-0008-4638-6021, ceyda.ay@std.yildiz.edu.tr

[2]Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6451-193X, nururfalioglu@msn.com

ÖZET

Antik dönemde astronomi, astroloji, inançlar ve mimari iç içe alanlardır. Antik Mısır uygarlığı da bu alanlardaki ilişkilerin görüldüğü uygarlıklardan biridir. Mezopotamya Uygarlıklarından, Sümer ve Babil medeniyetlerinden gelen astronomi bilgilerinin Antik Mısır'ı, oradan da Antik Yunan ve Arap Astronomilerini etkilediği bilinmektedir.

Antik Mısırlılar gökyüzü olaylarını bilimsel ve dinsel işaretler olarak değerlendirmişlerdir. Gök cisimlerini, Mezopotamya'da olduğu gibi çeşitli tanrılarla ilişkilendirmişlerdir. Mezopotamya'dan günümüze ulaşan kudurrularda (sınır taşları), Güneş (Şamaş), Ay (Sin) ve Venüs (İştar) ile ilişkili semboller bulunurken; Antik Mısır'da Sirius, Orion gibi yıldızların İsis ve Osiris gibi önemli figürlerle ilişkilendirildiği görülmektedir. Antik Mısırlılar, çıplak gözle görünebilen çok sayıda takımyıldızı tespit etmişlerdir. Bunlar bulundukları kuzey gökyüzü, ekvator yıldızları ve kısmen güney gökyüzü yıldızlarıdır. Ünlü Dendera Zodyağı'nda, bu bilgilerinin kanıtı olabilecek bir gökyüzü haritası mevcuttur. Bu haritanın bir benzerine Emeviler döneminde, Kuseyr Amra Sarayı'nda da rastlamaktayız.

Hellenistik dönemde Antik Yunan ve Antik Mısır astronomileri birbiri ile etkileşime girmiştir. Antik Mısır tapınak bezemelerinde bulunan burç sembollerinin, bunun bir kanıtı olabileceği anlaşılmaktadır.

Bildiri kapsamında, Antik Mısırlıların astronomik sembolleri tanıtılacak, bu sembollerin mimari bezemelerde ne şekilde kullanıldığı tapınak ve mezar yapıları üzerinden ortaya konacak; bu sembollerin Mezopotamya, Antik Yunan, Selçuklu gibi bazı İslam devletleri sanatlarında kullanımları ile karşılaştırmalar yapılacaktır. Çalışma arkeolojik belgelere ait detay görsellerle desteklenecektir.

Çalışmanın sanat tarihi bilim dalındaki benzer araştırmalara, farklı bölgelerden ve mimarlık tarihi perspektifinden katkı sunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sembol, Bezeme, Burç, Takımyıldızlar, Antik Mısır

KEMERALTI'NI BELGELEMEK: 2.300 YILLIK BİR MİRASIN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI*

HALİL İBRAHİM ALPASLAN

Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0003-2954-1399, ibrahim.alpaslan@deu.edu.tr

ÖZET

Bu bildiri kentlilerin kent tarihi hakkındaki donanımlarını dijital olanakların kullanılması yolu ile arttırılması yönündeki bir proje kapsamında ulaşılan bilgilerin değerlendirilmesini içermektedir. Proje İzmir kent merkezinde yer alan çarşı bölgesinin, diğer adıyla Kemeraltı'nın kentin bu alana taşınmasından günümüze kadar olan yaklaşık 2.300 yıllık sürecin geleneksel ve yenilikçi yöntemlerin bir arada kullanıldığı bir biçimle aktarılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda güncel alan çekimleri ve uzman röportajları bilgisayar ortamında üretilen modellemelerle desteklenmiş, bugün deneyimlenmesi mümkün olmayan kentsel ve topografik durumlar görünür hale getirilmiştir. Bu süreçte toplanan bilgiler ile deneyimlenen söz konusu yöntemin değerlendirilmesi bu bildiri kapsamında aktarılacaktır.

Yaklaşık 2.300 yıldır neredeyse aralıksız olarak benzer bir işlevle kullanılan Kemeraltı bölgesi bu özelliği ile dünyada eşine nadir rastlanacak bir karaktere sahiptir ancak bu durum özellikle 20. yüzyılın sonlarından itibaren mekânsal algılardaki ve alışveriş alışkanlıklarındaki değişimlerle tehdit altındadır. Roma döneminin agorası zamanla Osmanlı döneminin çarşısına dönüşmüş, ticaret işlevi Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir. Ancak son onyıllardaki gelişmeler, özellikle adliyenin alandan ayrılması, valilik veya belediye gibi kurumların bazı işlevlerini bölgeden taşıması ve kültür sanat mekânlarındaki azalma bölgenin kent merkezi algısını ve çekiciliğini önemli ölçüde zayıflatmıştır. Bunun yanı sıra gelişen teknoloji ve kent içerisinde kontrolsüzce açılan alışveriş merkezlerinin kentlilerin alışveriş alışkanlıklarını ve mekânlarını değiştirmesiyle Kemeraltı gittikçe artan bir çöküntü bölgesi olma tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu bağlamda bildiri kapsamında Kemeraltı'nın binlerce yıldır süren işleyinin aşınarak çöküntü bölgesi haline gelmemesi için uygulanabilecek strateji ve eylemler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kemeraltı, Çarşı Mimarisi, Kent Tarihi

* Bu bildiri yazarın yürütücüsü olduğu Dokuz Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi tarafından desteklenen 2019/337 numaralı ve "Kemeraltı Bölgesinin Tarihi, Kültürel Ve Mimari Zenginliğinin Belgelenmesi Ve Tanıtılması Amaçlı Tarih Boyunca Kemeraltı Belgeseli Projesi" başlıklı araştırma projesi kapsamında oluşturulmuştur.

KASTAMONU'DA CANDAROĞLU BEYLİĞİ DÖNEMİ'NDEN KALAN DÖRT CAMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

KERİM KÜRKÇÜ[1]

NUR URFALIOĞLU[2]

[1]Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-5152-6457, kerimkurkcu@gmail.com

[2]Prof. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6451-193X, urfali@yildiz.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Anadolu Beylikler Dönemi'nde Kastamonu ve çevresinde hüküm süren Candaroğulları Beyliği (XIII.- XV yüzyıl) tarafından inşa edilen dört önemli camiyi mimari, tarihi ve güncel durumları açısından ele almaktadır. Candaroğulları Beyliği, Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kösedağ yenilgisi (1243) sonrası dağılma sürecinde (1308), Kastamonu ve Sinop merkezli olan Çobanoğulları Beyliği'nin (1227-1309) mirasçısı olarak kurulmuştur. XIV. yüzyıl başlarında Süleyman Paşa döneminde bağımsızlığını pekiştirmiş ve Osmanlı himayesine girene kadar (1461) bölgede önemli imar faaliyetleri yürütmüştür. Çalışma kapsamında dönemin tipik mimari üretimlerinden Kastamonu il merkezi ve yakın çevresinde bulunan 1353 yılında Dülger oğlu Hacı Nusret (İbn-i Neccar) tarafından yaptırılan İbn-i Neccar Camii (Eli Güzel Camisi), Candaroğlu Emir Mahmud Bey tarafından 1366'da yaptırılan Mahmut Bey Camii, Candaroğlu İsmail Bey döneminde inşa edilen ve camisi 1454'te tamamlanan İsmail Bey Camii ve Külliyesi, Paşa Bey Oğlu Hacı Bey tarafından Candaroğulları döneminde zaviye ve dergâh cami olarak inşa edildiği düşünülen Mehran Camii incelenmiştir. İncelenen Candaroğulları Beyliği dönemi yapılarının, dönemin mimari karakterini yansıtarak Erken Osmanlı Dönemi mimarisine de öncülük eden önemli örnekler oldukları düşünülmektedir. Bununla birlikte, yapıların güncel koruma durumlarında farklılıklar mevcuttur; Mahmut Bey Camii ve İsmail Bey Külliyesi işlevini sürdürürken, İbn-i Neccar Camii'nin de restorasyonu yakın tarihte tamamlanmıştır, Mehran Camii ise acil koruma ihtiyacı olan bir örnektir. Çalışma kapsamında bu dört caminin Candaroğulları ve Türk-İslam mimarisindeki yeri ile mevcut durumlarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Candaroğulları, Mahmut Bey Camii, İsmail Bey Camii, İbn-i Neccar Camii, Mehran Camii

XIII. VE XV. YÜZYIL ANADOLU VE MEMLÜK MİMARİSİNDE KENAR TONOZLARININ YAPISAL VE ESTETİK GELİŞİMİ

SEVDA ATAK

Dr., Università degli Studi di Palermo

ORCID: 0000-0002-2293-3536, svd.atak@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, XIII. ve XV. yüzyıllar arasında Anadolu Selçuklu ve Memlük Mısır mimarisinde kenar tonozlarının yapısal ve estetik gelişimini ele almaktadır. Bu geç Ortaçağ tonozlarının geometrik tasarımı, çoğunlukla kesme taşlarla inşa edilmiş olup, tonozun kenarları ve yüzeyi boyunca başlayan köşelerden ortaya çıkan açıların tanımlanmasına dayanır. İçeriye ve dışarıya doğru yönelen bu karmaşık açıların biçimi, kesme taş sıralarının özenle tasarlanıp üst üste yerleştirilmesiyle oluşan mimari öğeler olarak değerlendirilebilir. Araştırma, Anadolu, Suriye, Kudüs ve Kahire örneklerini inceleyerek, bu tonoz sistemlerinin farklı bölgelerde nasıl benimsendiğini ve yerel inşaat teknikleriyle nasıl uyarlanıp geliştirildiğini ortaya koymaktadır.

Anadolu'da XIII. ve XIV. yüzyıllarda kenar tonozlarındaki ustalık, taş kesim ve geometrik düzenleme tekniklerinin sistematik uygulanmasıyla kendini göstermektedir. Divriği Kompleksi (1228–1229) gibi yapılar, üç veya daha fazla kenarlı tonozlarla deneysel çözümler sunmuş, karmaşık geometrisiyle estetik ve yapısal çeşitlilik sağlamıştır. Bu uygulamalar, zamanla Suriye ve Kudüs'teki Memlük yapılarında yeniden yorumlanmıştır.

Memlük bağlamında el-Tankiziyya Medresesi, Kudüs (1328–1330) ve el-Ashraffiyya Medresesi, Kudüs (1482–1483), Sultan al-Ghawri portalı, Kahire (XVI. yüzyıl başları) ve Iljay al-Yusufi Medresesi, Kahire (1373–1374), Selçuklu yapı şemalarının yerel estetik öğeler, üç kenarlı tonozlar ve polikrom taş sıralarıyla birleştirilmiş örneklerini sunmaktadır. Bu yapıların tonozları hem geniş salonları hem de dar geçiş mekânlarını örtmede uygulanabilirliği göstermekte ve hem yapısal hem de görsel olarak karmaşık tavan yüzeyleri yaratmaktadır.

Araştırma, kenar tonoz tekniklerinin zaman içindeki ve coğrafi yayılımını ele alarak, Anadolu'daki deneysel uygulamalar ile Memlük bağlamındaki yeniden yorumlamalar arasında süregelen mimari diyaloğu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, kenar tonozları, Doğu Akdeniz İslam mimarisinde estetik, işlevsel ve yapısal bir başarı olarak öne çıkmakta ve Orta Çağ İslam mimarisinin teknik ve görsel gelişiminin anlaşılmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kenar Tonoz, Anadolu Selçuklu Mimarisi, Memlük Mimarisi, Ortaçağ Taş İşçiliği

BÜYÜKADA KONUTLARINDA VILLEROY & BOCH SERAMİKLERİNİN KULLANIMI VE GEÇ DÖNEM OSMANLI KONUT MİMARLIĞINDAKİ YERİ

EDA NUR DAL[1]

NUR URFALIOĞLU[2]

[1]Lisansüstü Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

ORCID: 0009-0005-8707-0910, edanurdal00@gmail.com

[2]Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6451-193X, nururfalioglu@msn.com

ÖZET

Seramikler, tarih boyunca mimari mekânların kimliğini yansıtan ve üslup bütünlüğünü destekleyen önemli ögeler arasında yer almıştır. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında Avrupa kökenli seramik üretimleri, Osmanlı'nın son döneminde saray ve köşklerden bey, paşa ve tüccar konutlarına kadar özellikle sivil mimaride seçkin örneklerde karşımıza çıkmaktadır. Avrupa'nın önemli seramik üreticilerinden olan Villeroy & Boch firması, dönemin mimari akımı Art Nouveau ile şekillenen seramikleriyle bilinmektedir.

İstanbul Büyükada'da bulunan Farra Köşkü ve Gümüşgerdan Köşkü'nde de Villeroy & Boch seramikleri kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Villeroy & Boch üretimi seramiklerin kullanıldığı tespit edilen Farra Köşkü ve Gümüşgerdan Köşkü'nün öncelikle tarihsel arka planı incelenmiş, arşiv belgeleri ve kat planları üzerinden analizler yapılmış, saha çalışmalarıyla seramiklerin mevcut durumları fotoğraflanarak belgelenmiştir. Yapılan araştırmalarda bu köşklerde kullanılan seramiklerin, Secession ve Bauhaus döneminin önde gelen mimarları ve tasarımcıları tarafından tasarlanmış Art Nouveau desenlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit, Avrupa'nın önde gelen tasarımcılarının imzalarının Büyükada konut kültürüne dahil oluşunu ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında, Almanya'da üretilen Villeroy & Boch seramiklerinin İstanbul'daki saray, iş yeri ve konutlarda kullanımı ele alınacak, özellikle Büyükada'da bulunan Farra ve Gümüşgerdan Köşklerindeki uygulamalar üzerinden benzerlikleri ile farklılıkları irdelenecek, söz konusu örneklerin dönemin Osmanlı konut mimarlığı içindeki yeri ve önemi belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Büyükada, Villeroy & Boch, Art Nouveau Seramik, Farra Köşkü, Gümüşgerdan Köşkü

KAYSERİ PINARBAŞI MEVKİİNDE BULUNAN ÇERKES EVLERİNİN ÖZELLİKLERİ

SETENAY ÖZSARAY[1]

NUR URFALIOĞLU[2]

[1]İç Mimar, Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID: 0009-0006-8250-131X, setenay.genel@std.yildiz.edu.tr

[2]Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6451-193X, urfali@yildiz.edu.tr

ÖZET

Kuzeybatı Kafkasya'da doğan bir halk olan Çerkesler, İÖ 6. yüzyıldan bu yana Karadeniz, Gürcistan ve Azak Denizi'ne kadar uzanan kıyıların ve toprakların oluşturduğu geniş bir coğrafyada yaşamışlardır. Uzun bir tarihsel sürece sahip olan ve bugün kendilerine ''Adige'' diyen Çerkeslere geçmişte; Sindai, Zikkoi, Zyghoi gibi isimler atfedilmiştir. Bugün, nüfusunun büyük çoğunluğunun Türkiye'de yaşadığı Çerkesler, 1864 yılında büyük sürgünle sonuçlanan Rus Soykırımı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nde çeşitli bölgelere yerleştirilmişlerdir. Samsun, Düzce, Balıkesir, Kahramanmaraş'ta yerleşimler yoğunlaşmıştır. Çerkeslerin iskân edildiği yerlerden birisi de Kayseri Pınarbaşı Uzunyayla'dır.

Kayseri Pınarbaşı'ndaki Çerkesler, Zamantı Irmağı aksında ''Hable'' adını verdikleri köylerde yaşamaktadırlar. Yerleşilen köylerde yapılan evler genellikle bir avlu içerisinde bulunur. Konutlar, tek katlı ve dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Yapıların ön cephesinde ahşap direklerin taşıdığı üst örtüsüyle, uzun verandası bulunur. Nadiren avluda, çoğunlukla iç mekânda ''Haçeş'' adı verilen misafir odaları bulunur. Misafire verilen önemi sembolize eden bu mekânlar ahşap dolaplı, ahşap tavanlı ve çoğunlukla bezemesizdir. İç mekânda tavanlar ve varsa taşıyıcılar ardıç ağacı kullanılarak yapılmıştır. Evdeki erkek bireylerden birinin evlenmesiyle, yapıya ilave odalar yapılmış ve buna ''Nıse Lağune'' gelin odası adı verilmiştir.

Bu bildiri kapsamında, Pınarbaşı Uzunyayla bölgesindeki Kılıçmehmet, Karaboğaz, Karakuyu, Örenşehir, Methiye, Hilmiye ve Halitbeyören köyleri incelenmiştir. Bu köylerden seçilen 15 konutun incelemesi ile bölgedeki Çerkes evlerinin, plan, cephe, süsleme ve iç mekân özellikleri tespit edilecek, bu bölgedeki evlerin farklı bölgelerde bulunan Çerkes konutları ile benzerlik ve farklılıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çerkes Konutu, Haçeş, Pınarbaşı, Uzunyayla, Sivil Mimari

CENGİZ BEKTAŞ'IN KENT, SOKAK VE BİNA ESKİZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

KAAN ÇORBACI[1]

NUR URFALIOĞLU[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID: 0009-0001-1793-6310, kaan.corbaci@std.yildiz.edu.tr

Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6451-193X, urfali@yildiz.edu.tr

ÖZET

1934 yılında Denizli'de doğan Cengiz Bektaş, mimarlık yönüyle tanınmasının yanısıra şair ve yazardır da. İstanbul Erkek Lisesi'ndeki lise eğitimi sonrası Münih Teknik Üniversitesi'nde eğitim görmüş, bir süre Almanya'da çalıştıktan sonra Türkiye'ye dönmüş ve 1962 – 63 öğretim yılında ODTÜ İnşaat İşleri Başkanlığı'nı bir yıl yönetmiştir. 1963'te kendi mimarlık bürosunu kurarak çeşitli yarışmalara katılmış ve birçok ödül kazanmıştır. Tasarlayıp inşa ettiği yapılarla da birçok ulusal ve uluslararası mimarlık ödülü kazanmıştır. Bu ödüller arasında; Antalya'daki Akdeniz Üniversitesi yapısıyla 1999 yılında Ağa Han Mimarlık Ödülü ve 2014 yılında Uluslararası Mimar Sinan Ödülü önemli yer tutmaktadır. Mimarlık, kültür ve şiir alanlarında 100'ü aşkın eser vermiş, çeşitli üniversitelerde dersler vererek mimarlığa ve kültüre kalıcı katkılar yapmıştır. "Türk Evi", "Halk Yapı Sanatı", "Anadolu'lu İnsan Olmak" ve "Koruma Onarım" gibi kitaplarında mimarlığı yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak tanımlayan Bektaş, mimarlığa insanı merkez alan bir yaklaşım geliştirmiştir.

Bildiri kapsamında, Bektaş'ın Anadolu'nun çeşitli yerlerinde gözlemleyip çizdiği kent, sokak ve yapı eskizleri incelenip Bektaş'ın gözlemleri ve düşünsel yaklaşımı görsel belgeler üzerinden değerlendirilecektir. Araştırmada Bektaş'ın kendi kitaplarında yayımladığı eskizler seçilerek nitel bir analiz yapılacaktır. Eskizler; perspektif, biçim, oran ve ölçek ilişkileri bakımından çözümlenecek ve Bektaş'ın tasarladığı yapılarla karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Çalışma kapsamında, Bektaş'ın eskizlerinin bir tasarım aracı olup olmadığı, eskizlerinde kent dokusu, sokak karakteri ve yapı biçimlenişi arasında kurduğu bütüncül ilişkinin, onun mimarlığında insan–yer etkileşimini nasıl etkilediği veya yön verdiği konuları irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eskiz, Gözlem, Ölçek, İnsan

KIYI VE DENİZİ PLANLAMA SORUNLARI İLE BALIK ÇİFTLİKLERİ VE MERSİN-AYDINCIK

COASTAL AND MARINE PLANNING CHALLENGES IN RELATION TO FISH FARMS AND MERSİN-AYDINCIK

AZİZ CUMHUR KOCALAR

Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehircilik Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-0580-9530, cumhurkocalar@ohu.edu.tr

ÖZET

Türkiye kıyılarında devlet destekli politikalarla hızla artan balık çiftlikleri, kıyı ekosistemlerinde ciddi çevresel sorunlara yol açmaktadır. Özellikle iç göl niteliği taşıyan kapalı deniz alanlarında bu çiftliklerin yarattığı kirlilik, yeterli önlemler alınmadan büyümeye devam etmektedir. Mersin'in Aydıncık ilçesi, son yıllarda bu girişimlerin etkisi altına girmiştir. Oysa Aydıncık, özgün kıyı morfolojisi ve doğal balık türleriyle geçmişte önemli bir ekolojik yerleşim alanıydı. Bugün ise bölgeye özgü balık türlerinin yok oluşu, deniz kirliliğiyle doğrudan ilişkilidir. Mersin'in güneşli iklimi ve tarımsal potansiyeli, doğal kaynakların aşırı kullanımına neden olurken; bölge aynı zamanda nükleer enerji yatırımlarıyla da çevresel baskı altındadır. Nükleer tesislerin atıklarının denize kontrolsüz şekilde boşaltılması, kıyıda bulanıklığı arttırarak balık göçlerini engellemiştir. Ayrıca mikroplastik kirliliği, özellikle merkezden yayılarak deniz ortamında giderek artan bir tehdit haline gelmiştir. Doğu Akdeniz'deki Klikya bölgesini oluşturan Aydıncık ve çevre ilçelerin doğal kumsal yapısı korunmalıdır. Bu alanlar balık çiftlikleri için hiç uygun değildir. Türkiye'nin bu en değerli kıyı alanları, doğal eşikler gözetilmeden kullanıldığında ekolojik denge bozulmakta ve deniz suyu kalitesi sürekli düşmektedir. Bu bağlamda, kapalı denizlerde hızla büyüyen balık çiftliklerinin çevresel etkileri, yerel toplumsal muhalefetin de ışığında disiplinlerarası bilimsel yaklaşımlarla tekrar sorgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Balık Çiftlikleri, Kıyı ve Deniz Planlaması, Balıkçılık, Su ürünleri yetiştiriciliği, Şehir ve Bölge Planlama

ABSTRACT

The rapid expansion of fish farms along Turkey's coasts, supported by state policies, has led to significant ecological degradation, particularly in semi-enclosed marine environments resembling inland lakes. Despite their environmental impact, these farms continue to proliferate without adequate regulatory measures. In recent years, the district of Aydıncık in Mersin has come under the influence of such ventures. Historically, Aydıncık was an ecologically rich

settlement, distinguished by its coastal morphology and native fish species. Today, the disappearance of these species is intricately linked to increasing marine pollution. Mersin's sunny climate and agricultural potential have driven excessive exploitation of natural resources. Additionally, the region has become a major site for nuclear energy investments. Waste from these construction sites has been discharged into the sea without proper oversight, causing turbidity that disrupts fish migration. Moreover, microplastic pollution—originating from urban centers—has been increasingly reported in the marine environment. The coastal areas forming the Cilicia region of the Eastern Mediterranean, including Aydıncık and neighbouring districts, possess fragile sandy shorelines that must be preserved. These areas are unsuitable for fish farming. Rather than protecting Turkey's most pristine beaches, the tendency to exceed natural thresholds has destabilized ecological balances and led to a persistent decline in seawater quality. Given the evident environmental consequences of rapidly expanding fish farms in enclosed seas, these projects must be critically examined through interdisciplinary scientific perspectives again, especially considering strong local opposition.

Keywords: Fish Farms, Coastal and Marine Planning, Fisheries, Aquaculture, City and Regional Planning.

HASTANE TESİSLERİNİN YER SEÇİMİNDE ETKİLİ ULAŞIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK FAKTÖRLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MELTEM KÖYLÜ ÇAKMAK[1]

CENK HAMAMCIOĞLU[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

ORCID: 0009-0005-1236-106X, meltemkoylu96@gmail.com

[2]Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

ORCID: 0000-0002-3872-4608, chamamci@yildiz.edu.tr

ÖZET

Kentsel donatılar, toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için gerekli olan altyapı ve hizmet alanlarını ifade etmektedir. Kentsel donatılar arasında, günlük yolculuklar bakımından, çekim gücü yüksek sağlık, eğitim, sosyo-kültürel, açık ve yeşil alanlar gibi tesisler ve alanlar yer almaktadır. Planlama disiplininde, sağlık tesislerinin doğru yer seçimi kentlerin yaşam kalitesi açısından önemli bir göstergedir. Bu çalışma özelinde ele alınan hastanelerin yer seçiminde etkili olan faktörler arasında nüfus, ulaşım ve erişilebilirlik, coğrafi yapı, çevresel faktörler ve sosyo-ekonomik göstergeler yer almaktadır. Bu faktörler arasında çok yönlü ve farklı amaçlarla kullanıcıları kendine çeken hastanelerde; sağlık hizmetlerinden yararlananlar, sağlık hizmetlerini verenler, ortamın düzeni/bakımından sorumlu olanlar, refakatçiler ve ziyarette bulunanlar ile tedarikçiler açısından ulaşım ve erişilebilirlik faktörleri ön plana çıkmaktadır. Hastane tesislerinin ulaşım güzergâhları ve toplu taşıma ağlarıyla ilişkileri, özellikle acil ve afet durumlarında bu tesislere erişim süresini ve hizmet kalitesini doğrudan etkilemektedir. Ulaşımın, hastane tesislerinin yer seçim kararları üzerinde etkisi olmakla birlikte, bu donatıların şehirlerarası ve/veya bölgesel trafiğin neredeyse günün her saati yoğun olarak kullandığı ana ulaşım aksları üzerinde doğrudan ilişkili veya kavşak noktalarında yer seçmesi yoğun trafik akımını yüklenen bu tür ana ulaşım yol ve bağlantılarının işleyişi ve trafik güvenliği üzerinde olduğu kadar farklı kullanıcı gruplarının hastane tesislerine erişiminde de birtakım ciddi olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Çalışmada anahtar kavramlar kapsamında; Ulusal Tez Merkezi, Google Scholar ve Web of Science gibi veri tabanlarından yararlanılarak 64 kaynak incelenmiş ve çalışmaya girdi sağlayan 23 kaynak literatür araştırmasına dahil edilmiştir.

Bu doğrultuda çalışmada, hastane tesislerindeki kullanıcı profillerinin belirlenmesi ve kullanıcıların ulaşım modlarına ilişkin tercihlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Ayrıca hastanelerin sahip olması gereken ulaşım ilişkileri ve yer seçiminde ulaşım faktörlerinin dikkate alınmasının gerekliliği açıklanmıştır. Çalışmanın temel bulgusu, hastanelerin ulaşım

sistemleriyle kurduğu mekânsal ilişkinin, kullanıcıların ulaşım tercihleri ve erişilebilirliği üzerinde etkiye sahip olduğu; dolayısıyla şehir plancıları ve hastane kurucularının, hastanelerin yer seçim süreçlerinde ulaşım faktörlerini dikkate alması gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Donatı, Yer Seçimi, Hastane Tesisleri ve Ulaşım İlişkisi, Hastane Kullanıcı Profilleri

ÇAĞDAŞ KORUMA KURAMINDA REKONSTRÜKSİYON YAKLAŞIMININ KAVRAMSAL DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME

ÖMER FARUK KORKMAZ[1]

ESRA ÖZKAN YAZGAN[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı

ORCID: 0009-0004-7893-5292, ofaruk.korkmaz@gazi.edu.tr

[2]Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0003-2844-3949, ozkanesra@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu bildiri, bir koruma yaklaşımı olarak "rekonstrüksiyon" (yeniden yapım) kavramının geçirdiği değişim ve dönüşümü, uluslararası kurum ve kuruluşların ürettiği kültürel miras koruma temalı çerçeve metinler üzerinden irdelemektedir. Çalışmanın amacı, tarihi yapıların özgün değerlerinin yitirilmesi ve sahte kopyalar üretilmesi endişeleriyle rekonstrüksiyon uygulamalarına yönelik katı tutumdan, çağdaş dijital teknolojilerle desteklenen, somut ve soyut miras değerlerine yönelik bütüncül yaklaşıma uzanan paradigma değişimini ortaya koymaktır. Bu çerçevede, uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan tüzük ve bildirgeler içerik analizi yöntemiyle irdelenerek, söz konusu metinlerde yer alan çağdaş kavram ve temalar belirlenmektedir. Çalışma kapsamında analiz edilen belgelerdeki bakış açısının, "özgünlük" kavramının somut bileşenlerinin ötesine geçerek; "yerin ruhu", "toplumsal bellek" ve "kültürel bağlam" gibi somut olmayan bileşenleri de kapsayacak biçimde genişletildiği görülmektedir. Bu bağlamda günümüzde "rekonstrüksiyon" kavramı, afet sonrası toplumsal iyileşmeyi, yerel katılımı ve dijital belgelemeyi merkeze alan "insan odaklı" bütüncül bir sosyo-kültürel yeniden doğuş süreci olarak yeniden tanımlanmıştır. Araştırmanın sonuçları, çağdaş koruma kuramının güncel rekonstrüksiyon yaklaşımının, bilimsel verilere dayanan fiziksel yeniden üretim odaklı bakış açısının, kültürel mirasın toplumsal belleği sürdürme ve toplumsal dayanıklılığı destekleme kapasitesiyle ilişkilendirilerek genişletildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Koruma, Rekonstrüksiyon, Özgünlük, Toplumsal Bellek, Toplumsal Dayanıklılık

KÜLTÜREL MİRAS ALANLARINDA SANAL GERÇEKLİK TABANLI GEZİNME DENEYİMLERİNDE KULLANICI DENEYİMİ PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ

Z. HAFSA ÖZDEMİR[1]

HASAN TAŞTAN[2]

BANU ÇELEBİOĞLU YERGÜN[3]

[1]Arş. Gör. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0002-8763-5820, hafsaozdemir@gmail.com

[2]Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0001-6231-4388, hasant@yildiz.edu.tr

[3]Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0003-2127-3596, banu.celebioglu@gmail.com

ÖZET

Günümüzde sanal gerçeklik (SG) teknolojilerinin arkeolojik alanların sanal ortamda gezilmesi, mimari mirasın dijital sunumu ve eğitim uygulamalarında giderek yaygınlaşması, kullanıcı deneyimini şekillendiren teknik ve algısal parametrelerin sistematik biçimde analiz edilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, kültürel miras alanlarında uygulanan SG tabanlı gezinme deneyimlerinde, kullanıcı deneyimlerini etkileyen temel faktörleri belirlenmesini ve bu faktörlerin ideal değerlerinin analiz edilmesini amaçlamaktadır.

Araştırma kapsamında, Web of Science (WoS) ve Scopus veritabanlarında "virtual reality", "VR", "immersive environment", "cultural heritage", "archaeological site", "user experience", ''usability'', "interaction", "immersion", "presence", "navigation", "visual quality", "performance" ve "evaluation" anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması gerçekleştirilir. Bu çalışmalar üzerinden görsel kalite, yanıt hızı, akıcılık, mobilite, multimodalite, gerçekçilik, bakış açısı oranları ve kamera yüksekliği gibi kullanıcı deneyimini etkileyen değişkenler belirlenecektir. Her bir parametreye ilişkin literatürde yer alan değer aralıkları ve ölçüm kriterleri karşılaştırmalı biçimde değerlendirilir.

Bu analizler sonucunda, SG ile kültürel miras alanlarında gerçekleştirilecek sanal gezinme deneyimleri için kullanıcı merkezli bir değerlendirme çerçevesi oluşturulması planlanmaktadır. Çalışmanın, SG deneyimlerinde görsel kalite, gerçekçilik ve etkileşim parametrelerinin doğru biçimde optimize edilmesine yönelik bilimsel bir altyapı sağlaması ve ilerleyen aşamalarda yapılacak deneysel çalışmalara yön vermesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik, Kullanıcı Deneyimi, Kültürel Miras, Etkileşim

ENDÜSTRİ MİRASININ BİR PARÇASI OLARAK ULUSAL DEMİRYOLU MİRASI VE KORUNMASINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR

EMİNE YAVUZ PAKİH

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-7336-1462, emine.pakih@atauni.edu.tr

ÖZET

Endüstrileşmenin gerçekleşmesinde merkezi bir rol oynayan demiryolu sistemleri, günümüzde yaşanan hızlı teknolojik ilerlemeler sonucu işlevlerini büyük ölçüde yitirmekte ve modern ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalmaktadır. Bu durum, dünya genelinde demiryolu mirası niteliğindeki yapıların, 21. yüzyılın gerektirdiği çok yönlü ulaşım yapıları olarak yeniden değerlendirilmesini gündeme getirmiştir. Türkiye, Avrupa Birliği üyelik süreci çerçevesinde demiryolu taşımacılığı ve yeni inşa edilen demiryolu altyapıları vasıtasıyla Avrupa standartlarına uyum sağlama hedefi taşımaktadır. Bu bağlamda, yüksek hızlı tren (YHT) hatlarının inşasının hız kazanması, tren güzergâhlarının değişmesine yol açmakta ve güzergâh üzerindeki bazı durakların kapatılması sonucunda birçok istasyon binası kullanılmaz hale gelmektedir. Son yıllarda demiryolu yapılarına ve demiryolu mirasına ilişkin akademik çalışmaların artış göstermesi, ulusal demiryolu mirasımızın kaybolma riski altında olduğu yönündeki endişeleri gündeme getirmektedir.

Çalışmada kullanılan yöntemler arasında literatür taraması, saha çalışması ve karşılaştırmalı analiz bulunmaktadır. Çalışma kapsamında dünya genelindeki koruma altına alınan demiryolu mirası yapılarından örnekler incelenmiş ve ülkemizdeki demiryolu mirası yapılarının güncel durumları ve koruma yaklaşımları üzerinde durulmuştur. Endüstri mirasının bir parçası olması nedeniyle endüstri mirası koruma yaklaşımları üzerinden kategorize edilmiştir. Çalışmanın demiryolu mirası koruma yaklaşımları bağlamında literatüre katkı sağlayacağı ön görülmektedir ve gelecek çalışmalara bir altlık olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demiryolu Mirası, Koruma, Endüstri Mirası, Ulusal Demiryolu Yapıları

ÖLÇEĞİN PROVASI: ÖLÇEK KAVRAMININ MİMARİ MEKÂN ÜZERİNDEKİ KURUCU ROLÜ VE DENEYSEL TEMSİLİN ÜÇ AKTÖRÜ İLE KESİŞİMLERİ, TSCHUMI, HADID, WOODS

SELEN ÖZDOĞAN[1]

FATMA ERKÖK[2]

[1]Mimar ve Şehir Plancısı, İstanbul Teknik Üniversitesi

ORCID: 0009-0007-7504-7048, ozdogan21@itu.edu.tr

[2]Doç. Dr. Mimar, İstanbul Teknik Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-4891-5096, erkokfa@itu.edu.tr,

ÖZET

Tasarım disiplinlerinde sıklıkla kullanılan, temel kavramlardan biri olan ölçek, tarih boyunca sözcüğün temelinden gelen ölçmek, ölçüm, hiyerarşi, oran kavramlarıyla ilişkilendirilerek, bir temsil tekniği olarak görülmekte ve niceliksel bir araç olarak kullanılmaktadır. Nitekim ölçek kavramı, özellikle mimarlıkta sadece mekânsal bir oran değil, mekânı (devamlı) kuran niteliksel, düşünsel ve algısal bir arayüzdür. Ölçek, sınırların sorgulandığı, geçirgen hale geldiği, mekânın anlam üretim biçimini, kullanıcı ile karşılıklı etkileşimini ve miktarını da belirleyen aktif bir bileşendir. Bu çalışma, ölçeği sabit bir ölçüm sistemi olmaktan çıkararak, mekânı kuran, inşa eden bir süreç olmasına ve üç farklı mimarın (Bernard Tschumi, Zaha Hadid, Lebbeus Woods) mekân/temsiliyet yaklaşımlarının ölçek kavramıyla ilişki biçimlerine odaklanır. Ölçeğin Provası ifadesiyle de ölçeğin mekân ile aktif ilişkisini bir deney alanı üzerinden ortaya koymakta ve yorumlamaktadır.

Ölçek kavramını Bernard Tschumi, Zaha Hadid ve Lebbeus Woods'un mimari pratikleri üzerinden temsil, olay, süreklilik, sınırlar ve boşluklar/negatif mekân üzerinden tartışır. Tschumi'nin yaklaşımında mimarlık bir olaylar dizisidir, olayların mekânla çarpıştığı anda ortaya çıkar ve ölçek bu bağlamda bir kırılma hattıdır. Hadid'in üretimlerinde ölçek kavramı, farklı boyut ve eksenlerdeki temsiliyet tekniklerini birbiri içerisine akışkan hale getiren bir süreklilikle var olur. Woods ise ölçeğin sınırlarını zorlar, özellikle savaş sonrası yıkımın ardından oluşan boşluk/negatif mekânları ölçek kavramının kesişimiyle temsil eder.

Bu üç farklı yaklaşımda ölçek kavramı temsilin ötesinde, bir düşünme biçimi olarak var olur. Bildiri, ölçeğin mekân kurucu etkilerini inceler ve potansiyelleri ortaya çıkaran zihinsel bir (alt) yapı olarak ifade eder. Böylelikle ölçek sadece bir ölçüt değil, mekânı (tekrar) kuran bir deneyim pratiğine dönüşür.

Anahtar Kelimeler: Ölçek, Mimari Mekân, Tschumi, Zaha Hadid, Lebbeus Woods

TÜRKİYE'DE EĞİTİM YAPILARINDA TİP PROJE UYGULAMALARI

CANDAN ÇINAR ÇITAK[1]

ELİF BAYRAM[2]

[1]Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-4460-7256, candancinar@hotmail.com

[2]Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Bölümü

ORCID: 0009-0006-8976-3355, elif.bayram1@std.yildiz.edu.tr

ÖZET

İnsan varoluşunun ayrılmaz bir parçası olan eğitim, başlangıçta günlük yaşamın pratikleri içinde kendiliğinden gerçekleşen bir aktarım süreci iken; üretim şekillerinin değişmesi, toplumsal yapının karmaşıklaşmasıyla örgütlü bir hal almıştır. Modern devletlerin bireyin gelişiminde ve onun oluşturduğu toplumların kalkınmasında eğitimin kritik rolünü fark etmesiyle bir kamu hizmeti olarak ele alınan eğitim düzenlenmesi, denetlenmesi ve yönlendirilmesi ihtiyacı ile merkezi otoritenin sorumluluğunda kitleselleştirilmiştir. Eğitimin fiziksel altyapısını oluşturan eğitim yapıları üretimi de bu sürecin bir parçası olarak devletlerin hizmet alanlarından birisi olarak, toplumsal ideolojilerin ve dönüşümlerin mekânsal yansımaları olmuştur.

Türkiye'de de eğitim hakkının sağlanması ve fırsat eşitliğinin tesis edilmesi için eğitim hizmetleri merkezi bir anlayışla devlet eliyle yürütülmektedir. Bu eğitim hizmetlerinden biri olarak eğitim yapılarının planlanması, projelendirilmesi ve inşası devlet kontrolünde gerçekleşmektedir. Ülkemizde eğitim yapıları üretimi pratiklerinin başında ise tip proje uygulamaları gelmektedir. Eğitim yapılarında tip proje uygulamaları, her yeni yapı için yeni bir tasarım sürecine girmek yerine, onaylanmış ve test edilmiş bir proje kullanımına olanak tanımaları; hızlı, ekonomik ve kolay üretilebilir olmaları gerekçesiyle tercih edilmektedirler. Cumhuriyet yönetiminin "çağdaş ulus" yaratma hedefi ile eğitimin her bireye ulaşması amacıyla başvurulan tip projeler; 1960'lı yıllarda planlı kalkınmanın kentleşme sorununa çözüm olarak geliştirdiği pratik bir yöntem olmuş; 1980'lerde başlayan yeniden yapılanma ile yeniden ele alınmış; 2000'li yıllarda yaşanan toplumsal travmalar ve siyasi dönüşümlerle üretim pratiklerinde görülen değişimlerin sonucu olarak standardizasyonun aracı olmuşlardır.

Bu çalışmada Türkiye'de tip projelerin eğitim yapıları üretimi üzerinden geçirdiği dönüşüm ele alınarak, kullanım gerekçeleri, yasal dayanakları, güncel durumu ortaya konmaktadır. Araştırma için nitel araştırma yöntemleri kullanılarak; Cumhurbaşkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı arşivleri taranmış raporlar, döneme ait resmi gazete ve dergiler incelenmiştir. Ulusal ve uluslararası literatürde yer alan eğitim ve eğitim yapıları tarihi, tip proje hakkında akademik

yayınlar analiz edilerek farklı dönemlere ait tip proje örnekleri, plan çizimleri, resimler, teknik şartnameler üzerinden mimari gelişim haritası oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen; tip projelerin Cumhuriyet'in ideolojik hedefleri doğrultusunda bir araç olarak kullanılmalarından, günümüzün esnek ve yenilikçi öğrenme ortamı arayışlarına uzanan süreçte dönüşümü ile ilgili bilgilerin tip projelerin gelişimine katkıda bulunacak bir kaynak oluşturması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yapıları, Tip Proje, Okul Mimarisi

EĞİRDİR GELENEKSEL KONUT YAPILARININ SOSYO-KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON THE SOCIO-CULTURAL SUSTAINABILITY OF TRADITIONAL EĞİRDİR HOUSES

SEVİM ATEŞ CAN[1]

BAHRİYENUR ÇATAL[2]

[1] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

ORCID: 0009-0002-3397-7873, bahriyenur32@gmail.com

[2] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0003-0836-2084, sevimates@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Endüstrileşme ve Sanayi Devrimi'nin getirdiği hızlı değişim, kentlerin imar politikalarındaki boşluklar, tarihi değerleri yok sayan tek tip tasarımlar, doğal afetler, teknolojik gelişmeler kentlerin mimari yapısını değiştirmektedir. Bu değişim, bazı yerleşim yerlerinin ya da yapıların terk edilmesine ya da kullanıcıların değişmesine yol açmaktadır. Terk edilen yerleşim yerleri ve yapılar zaman içerisinde yıpranır ve bunun sonucunda o kentin tarihsel ve kültürel değerleri de yok olmaya yüz tutar. Hatırlamamız ve yaşatmamız gereken bu değerlerin sürdürülebilir olması için ciddi çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışma, farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve çeşitli kültürleri barındırmış olan Eğirdir ilçesindeki terkedilmiş geleneksel konutların günümüz için yol gösterici olması amacıyla sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında incelenmesi için hazırlanmıştır. Çalışma ile ilgili literatür araştırmaları incelendiğinde bu konuda yöre için bir çalışma yapılmamış olduğu tespit edildiğinden Eğirdir ilçesi araştırma için seçilmiştir. Eğirdir'in yerel mimarisinin zaman içinde değişimi ve sosyo-kültürel sürdürülebilirliği alan incelemesi ile günümüz ve geleneksel konutlar üzerinden karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucunda geleneksel konutların mimariye yansıttığı sosyo-kültürel ilkelerin korunmadığı ve sürdürülmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-kültürel Sürdürülebilirlik, Geleneksel Konutlar, Eğirdir, Yerel Mimari

ABSTRACT

The rapid changes brought about by industrialization and the Industrial Revolution, gaps in urban planning policies, uniform designs that disregard historical values, natural disasters, and technological developments are altering the architectural structure of cities. This change leads

to the abandonment of some settlements or structures or to a change in their users. Abandoned settlements and structures deteriorate over time, and as a result, the historical and cultural values of that city are also lost. Serious efforts must be made to ensure the sustainability of these values that we must remember and preserve. This study was prepared to examine the abandoned traditional houses in the district of Eğirdir, which has been home to different civilizations and various cultures, within the scope of the principle of sustainability, with the aim of providing guidance for the present day. When the literature research related to the study was examined, it was determined that no study had been conducted on this subject for the region, and therefore the district of Eğirdir was selected for the research. The study presents a comparative analysis of the changes in Eğirdir's local architecture over time and its socio-cultural sustainability, based on a field study of contemporary and traditional dwellings. The results of the research reveal that the socio-cultural principles reflected in the architecture of traditional dwellings have not been preserved or sustained.

Keywords: Socio-cultural Sustainability, Traditional Houses, Eğirdir, Local Architecture

İÇ MİMARLIKTA SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİLERİ(VR/AR) KULLANIMI

USE OF VIRTUAL REALITY TECHNOLOGIES (VR/AR) IN INTERIOR DESIGN

ROZERİN PELDA ÖZAK[1]

BURCU TAN[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Beykent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı

ORCID: 0009-0004-3316-2580, rpymimarlik@outlook.com

[2]Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

ORCID: 0000-0002-8599-5013, burcutan@beykent.edu.tr

ÖZET

Sanal Gerçeklik (Virtual Reality – VR); kullanıcıların, bilgisayar tarafından oluşturulan üç boyutlu ortamlarda etkileşimli bir biçimde varlık hissi yaşayabildiği, gerçeklik deneyimini dijital olarak yeniden üreten bir teknolojidir. Günümüzde dijital dönüşüm süreciyle birlikte VR ve Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality – AR) teknolojileri, iç mimarlık ve mimarlık disiplinlerinde giderek daha fazla yer bulmaktadır. Bu teknolojiler, tasarım süreçlerini dönüştürmekte; mekânsal algı, temsil biçimleri ve kullanıcı deneyimi üzerinde köklü değişimler yaratmaktadır. Bu bağlamda çalışma, VR ve AR teknolojilerinin iç mimarlıkta kullanımını; tasarım süreci, eğitim ve profesyonel uygulama alanları üzerinden ele almayı hedeflemektedir. Kavramsal tasarım sürecinde VR/AR araçlarının sunduğu olanaklar, 3D modelleme, hızlı prototipleme ve sanal sunum teknikleri bağlamında değerlendirilmiştir. Eğitim alanında sanal stüdyolar, uzaktan tasarım eğitimi ve sanal jüri sunumları gibi uygulamaların deneyimsel öğrenme süreçlerine katkısı tartışılmış; dijital okuryazarlık, erişilebilirlik ve eğitimde fırsat eşitliği konularına dikkat çekilmiştir.

Profesyonel alanda ise VR/AR teknolojilerinin iç mimarlık ofislerinde müşteri iletişimi, sunum teknikleri ve pazarlama stratejileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Sanal turlar, artırılmış gerçeklik destekli mekân gösterimleri ve etkileşimli sunum yöntemlerinin müşteri deneyimini zenginleştirdiği ve tasarım kararlarını hızlandırdığı gözlemlenmiştir. Ayrıca yapay zekâ ile VR entegrasyonu kapsamında geliştirilen yeni yaklaşımlar, tasarım kararlarının üretim sürecini dönüştürme potansiyeli açısından değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında örnekler incelenmiş elde edilen veriler doğrultusunda VR/AR teknolojilerinin iç mimarlık pratiğinde yarattığı dönüşüm değerlendirilip, tartışılmıştır. Bunun sonucunda dijitalleşmenin iç mimarlık mesleğini yeniden tanımladığı, VR ve AR tabanlı tasarım araçlarının kullanıcı deneyimini derinleştirerek tasarım süreçlerinde yeni bir paradigmaya zemin hazırladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İç Mimarlık, Tasarım, Sanal Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik, VR/AR Teknolojileri

ABSTRACT

Virtual Reality (VR) is a technology that digitally reproduces the experience of reality, allowing users to interactively experience a sense of presence in computer-generated three-dimensional environments. Today, with the digital transformation process, VR and Augmented Reality (AR) technologies are increasingly gaining ground in the disciplines of interior design and architecture. These technologies are transforming design processes, creating radical changes in spatial perception, representation, and user experience. In this context, this study aims to examine the use of VR and AR technologies in interior design through the design process, education, and professional practice.

The possibilities offered by VR/AR tools in the conceptual design process are evaluated in the context of 3D modeling, rapid prototyping, and virtual presentation techniques. The contribution of applications such as virtual studios, distance design education, and virtual jury presentations to experiential learning processes in education is discussed, and attention is drawn to issues of digital literacy, accessibility, and equal opportunity in education. In the professional field, the impact of VR/AR technologies on client communication, presentation techniques, and marketing strategies in interior design offices was examined. It was observed that virtual tours, augmented reality-supported spatial representations, and interactive presentation methods enriched the client experience and accelerated design decisions. Furthermore, new approaches developed within the integration of artificial intelligence and VR were evaluated for their potential to transform the design decision-making process.

Examples were examined within the scope of the study, and the transformation brought about by VR/AR technologies in interior design practice was evaluated and discussed based on the obtained data. As a result, it was observed that digitalization is redefining the interior design profession, and VR and AR-based design tools are deepening the user experience, paving the way for a new paradigm in design processes.

Keywords: Interior Architecture, Design, Virtual Reality, Augmented Reality, VR/AR Technologies

KATILIMCI SANATTAN DİJİTAL DENEYİME: FLUX LABYRİNTH VE GÜNÜMÜZ DENEYİM MÜZELERİNDE MEKÂNSAL ETKİLEŞİM

GAMZE YALÇİN

Arş. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-2228-4270, gyalcin@beu.edu.tr

ÖZET

20. yüzyılın ortalarından itibaren çağdaş sanat anlayışı ile birlikte üretilen kavramsal ve düşünsel zeminde sanatın ifade biçimi dönüşüm geçirmiştir. Klasik sanat üretimi ve sunumuna ilişkin kabulleri temelinden sarsarak sanat-mekân-insan ilişkisini yeniden düşünmeye teşvik eden bu süreçte katılımcı sanat yeni bir deneyim ortamı yaratmıştır. Katılımcı sanat anlayışı, sanatın karşısında pasif bir izleyici olarak konumlanan insanı, aktif bir katılımcıya dönüştürerek eş zamanlı biçimde yürütülen eser üretim ve sergileme sürecinin ortak bir öznesi haline getirmektedir. Bu süreçte mekân yalnızca fiziksel bir sergileme alanı olmaktan çıkıp eserin üretimindeki eylemlerin bağlamını kuran, bireyin bedensel ve zihinsel katılımını örgütleyen, dinamik ve etkileşimli bir bileşene evrilmektedir. Katılımcı sanatın etkileşim odaklı deneyimsel alanına ilişkin ortaya koyduğu yönelim günümüz dijital deneyim müzelerinin teknoloji temelli örgütsel yapısı ile kesişmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada katılımcı sanatın izleğiyle mekânsal deneyime dayanan etkileşimli tasarım yaklaşımının dijital deneyim müzelerindeki ilişkisel boyutlarının iç mimari perspektiften irdelenmesi amaçlanmıştır. Özellikle 1960'larda katılımcı deneysel eylemlerden doğan Fluxus hareketinin kurucusu olarak kabul edilen George Maciunas'ın mekânsal manifestosu niteliğindeki Flux Labyrinth (1976) eseri, deneyim kavramını sanatın merkezine yerleştirmesi bakımından önemli bir örnektir. Flux Labyrinth izleyiciyi, yaratıcı ve sürprizlerle dolu mekânsal kurgunun içinde zihinsel ve bedensel dolaşıma sürükleyen katılımcı, dinamik ve üretken bir deneyim ortamıdır. TeamLab Borderless, Meow Wolf, Artechouse ve benzeri günümüz dijital deneyim müzeleri ise teknolojik olanaklarla bedensel, zihinsel ve algısal boyutlarda duyusal katmanlar yaratarak kullanıcısının eylemleriyle yeniden üretilen etkileşimli bir mekânsal deneyim sunmaktadır. Bu bakımdan Flux Labyrinth'deki deneyimsel sürece dâhil analog bedenin yerini dijital deneyimde otonom sistemler almıştır. Her iki yapılanma arasındaki deneyimsel süreklilik iç mimari düzlemden ele alındığında "katılım, etkileşim, bedensel hareket, mekânsal algı, duyusallık, zamansallık" gibi ortak kavramların karşılaştırılarak tanımlanması gerekmektedir. Bu çalışma ile teknolojik arayüzlerle programlanmış çoklu duyusal parametrik ve simülatif sistemin, sadece fiziksel örgütlenmiş mekândaki bedensel katılımla kurduğu bağlam üzerinden; sanatın sınırları, mekânın anlamı ve kullanıcının konumunu akademik literatürde yeniden tartışmaya açmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Katılımcı Sanat, Flux Labyrinth, Dijital Deneyim, Müze, Mekânsal Etkileşim

OTEL ODALARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

INNOVATIVE APPROACHES IN HOTEL ROOMS

ÖZLEM SÖNMEZ[1]

ZERRİN FUNDA ÜRÜK[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Programı

ORCID: 0009-0002-4045-8510, 241223004@stu.gedik.edu.tr

[2]Doç. Dr, İstanbul Gedik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü

ORCID: 0000-0002-3994-5883, funda.uruk@gedik.edu.tr

ÖZET

Oteller, insanların konaklama, dinlenme ve yeme içme ihtiyaçları doğrultusunda şekillenerek gelişmiş mekânlardır. Teknolojinin ilerlemesi ve artan kullanıcı beklentileri, rekabet ortamında otellerin kimlik kazanmasını ve oda tasarımlarının belirlenmesini etkilemiştir. Bu nedenle otel oda tasarımında konfor ve estetik beklentilerini karşılayan yenilikçi çözümler büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma; konaklama sektöründe geleceğin otel odası tasarımlarına yenilikçi iç mekân yaklaşımlar nasıl entegre edilebileceğini ele alarak, kullanıcı memnuniyetini artırmaya yönelik estetik ve işlevsel çözümlerin geliştirilmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, literatür taraması ve alan araştırmalarıyla değerlendirilmiş, kullanıcı beklentileri nitel yöntemlerle analiz edilmiştir. Deneysel çalışma kapsamında, otel yatak odası mobilyaları, bağımsız parçaların tek bir modülde birleştirilmesiyle çözümlenmiştir. Bu yaklaşım, yatma ve depolama fonksiyonlarını birleştiren inovatif bir mobilya ünitesi tasarlayarak mekânsal algı üzerindeki etkilerini test etmiştir.

Araştırma, otelcilik sektöründe yenilikçi iç mekân tasarım uygulamalarının önemine dikkat çekerken hem akademik literatüre hem de sektörel pratiklere katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışma, modern otel odası tasarımlarının gelişiminde rehber niteliğinde olabilecek yeni perspektifler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Otellerde yenilikçi yaklaşımlar, Sürdürülebilirlik, Modüler mobilya, İç Mekân Tasarımı, Otel Tasarımı

ABSTRACT

Hotels have evolved as spaces shaped by people's accommodation, relaxation, and dining needs. Advances in technology and increasing user expectations have influenced hotels' identity formation and the design of hotel rooms within a competitive environment. Therefore, innovative solutions that meet comfort and aesthetic expectations in hotel room design are of great importance.

This study aims to explore how innovative interior design approaches can be integrated into the future room designs of the hospitality sector, focusing on developing aesthetic and functional solutions to enhance user satisfaction. Accordingly, user expectations were evaluated through literature review and field research and analyzed using qualitative methods. Within the scope of the experimental study, hotel bedroom furniture was resolved by combining independent pieces into a single modular headboard unit. This approach tested the spatial perception effects of an innovative furniture unit that integrates sleeping and storage functions.

This approach tests the spatial perception effects of an innovative furniture unit that integrates sleeping and storage functions. The research highlights the importance of innovative interior design applications in the hospitality sector, contributing to both academic literature and industry practices. This study offers new perspectives that can serve as a guide in the development of modern hotel room designs.

Keywords: Innovative Approaches, Sustainable Interior Design, Hotel Bedroom Design, Modular Furniture, Functionality and Usability

ÇALIŞMA ALANLARINDA DUYUSAL DENEYİM TASARIMI

SARE SENA HUT[1]

ÇAĞLAR LAMPİR[2]

[1]MSc İç Mimar, Yalın Tan İç Mimarlık Tasarım Uygulama Ltd. Şti.

ORCID: 0000-0003-4098-5388, shut@yalintanandpartners.com

[2]Baş Tasarımcı, Yalın Tan İç Mimarlık Tasarım Uygulama Ltd. Şti.

ORCID: 0000-0002-8482-8715, clampir@yalintanandpartners.com

ÖZET

Konvansiyonel mimarlık ve tasarım kültürü, çoğunlukla dekorasyon ve estetik odaklı bir anlayışla algılanmakta ve pratiği de bu doğrultuda şekillendirmektedir. Oysa yapılan çalışmalar, bütüncül bir tasarım yaklaşımının, estetik kaygıların ötesinde fiziksel sağlık ve psikolojik etkilerle birlikte mekân deneyiminde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Duyusal deneyim ise, mekân deneyiminin görünenden öteye geçen, hissedilen boyutunu kapsamaktadır. Bu bağlamda, mekânın nasıl göründüğünden ziyade nasıl hissettirdiği tartışmanın odağını oluşturmakta ve tasarım süreci de bu duygusal ve duyusal kurgular üzerinden de şekillenmektedir/şekillenmelidir. Tasarım kurgusunda, beş duyu (görme, işitme, dokunma, koku, tat) temel alınarak mekân ile kullanıcı arasındaki ilişkinin titizlikle planlanması kritik rol oynar.

Ofis tasarımı ve kullanım senaryoları kurgulanması sürecinde bu yaklaşım, kullanıcı odaklı bir tasarım anlayışıyla, çalışanların fiziksel ve psikolojik iyi oluşunu (well-being) merkeze alan bütüncül bir sistemin oluşturulmasını sağlamaktadır. Ayrıca, çalışanların ofis ortamıyla kurduğu etkileşimi anlamayı ve paralelinde verimliliğin artışını desteklediği belirlenmiştir. Tasarım senaryosu, ofis içi konforu, aidiyet, odaklanmayı ve yaratıcılığı destekleyici ana hedef olarak benimsemektedir. Böylece mekân, yalnızca bir çalışma alanı olmaktan çıkarak, kullanıcı deneyimini ve çalışan well-being'ini güçlendiren stratejik bir araç hâline gelmektedir. Bu çalışma, iç mimari ile duyusal deneyim arasındaki etkileşimi tartışmakta; teorik arka planı, duyusal temelli ofis tasarımı örnekleri Yalın Tan and Partners çatısı altında üretilen projeler üzerinden değerlendirerek teoriden pratiğe geçiş sürecini irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duyusal Deneyim, Ofis Tasarımı, Bütüncül Tasarım, Kullanıcı Deneyimi, Çalışan İyi Oluşu (Well-being)

PEYZAJ ÇALIŞMALARINDA KAVRAMSAL TEMELLER: BÖLGE, ÇEVRE VE MEKÂN İLİŞKİSİ

DUYGU AKYOL KUYUMCUOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0000-0002-7191-9343, duyguakyol@ktu.edu.tr

ÖZET

Peyzaj kavramı, farklı disiplinlerin kesişim noktasında yer almakta ve coğrafi, ekolojik, kültürel ve mekânsal boyutlarıyla bütüncül bir bakış açısı gerektirmektedir. Bu çalışmada peyzaj çalışmalarının kavramsal temellerini oluşturan bölge, çevre, peyzaj ve mekân kavramları irdelenecek ve aralarındaki ilişkiler ortaya konulacaktır.

Bölge, coğrafi ölçekte çerçeve sağlayan bir kavram olarak ele alınırken; çevre, bu çerçevenin doğal ve yapay bileşenlerini kapsamaktadır. Peyzaj, çevrenin algılanan ve kültürel-ekolojik açıdan yorumlanan yüzü olarak değerlendirilmektedir. Mekân ise bireylerin deneyimleri, toplumsal ilişkileri ve anlam yüklemeleriyle şekillenen öznel boyutu temsil etmektedir. Böylece, bölge-çevre-peyzaj-mekân zinciri hem coğrafyanın analitik yöntemleri hem de peyzaj mimarlığının estetik ve tasarımsal yaklaşımları arasında bir köprü oluşturmaktadır.

Çalışmanın amacı, bu kavramların kuramsal düzeyde açıklanmasının yanı sıra, peyzaj planlama, tasarım ve koruma süreçlerinde nasıl bir bütünlük oluşturduğunu tartışmaktır. Bu bağlamda, kavramsal analizler, peyzaj çalışmalarının sadece fiziksel değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal boyutlarını da içerecek şekilde genişletilmesine katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma, bölge, çevre, peyzaj ve mekân kavramlarının birlikte ele alınması, peyzajın çok katmanlı yapısının anlaşılmasına, disiplinler arası iş birliğinin güçlenmesine ve sürdürülebilir mekânsal planlamalara kuramsal bir temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölge, Çevre, Peyzaj, Mekân, Kavramsal Tanımlar, Peyzaj Çalışmaları

MUĞLAK PEYZAJLAR: DOĞA-TASARIM ETKİLEŞİMİNE DAİR BİR KAVRAMSALLAŞTIRMA ARAYIŞI

GÜLCİHAN YALNIZ[1]

EBRU ERBAŞ GÜRLER[2]

[1]Mimar-Peyzaj Mimarı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

ORCID: 0009-0005-5513-2021, gulcihan.ylnz@gmail.com

[2]Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0000-0002-3095-6594, erbaseb@itu.edu.tr

ÖZET

Doğa kavramı, insanın varoluşunu ve mekânsal pratiklerimizi biçimlendiren, sürekli yeniden tanımlanan bir bütündür. Canlılıkla birlikte dönüşen varoluşuyla her daim merak uyandıran ‘’Doğa’’, bugüne gelindiğinde kaçınılmaz olarak onu kavrayış ve onunla ilişkilenişin dönüşümüne ihtiyaç duyar. Ancak günümüzde doğayla kurduğu biricik ilişkisiyle bu ihtiyacın mutlak suretle önem kazandığı bir alan olarak peyzaj tasarımında, doğa-tasarım ilişkisinde doğaya dair girdilerin belirlilik ve stabilite esaslı denklemlerle oluşturulduğu görülür. Doğayı ele alışta kısırlıklar doğuran bu yaklaşım, kavramsal yıpranmalarla da içi boşalan tasarımın yarına ulaşmasına imkân vermez.

Bu doğrultuda çalışmanın ana çıkış noktası, doğa-tasarım ilişkisinde sürdürülebilir bir pozisyonun yollarının araştırılmasıdır. Amaç, peyzaj tasarımının doğayla temasındaki bağlamına içkin değişken parametreleri üzerinden değişmeyenin izini sürerek kavramsallaştırmayı geliştirmek ve bu doğrultuda ‘’sabit olmayan sabitler’’, “devinim halinde kendilik’’ gibi kavramsal açılımlarla kurulan ‘’muğlak peyzajlar ‘’çatısı altında tasarım ilkelerini ve karar süreçlerini dönüştürücü bir kavramsal çerçeve sunmaktır.

Çalışma, doğanın dinamik varoluşunu anlamak amacıyla tarihsel ve felsefi düzlemler üzerinden doğa ile ilişkinin tarihsel uzanımlarını günümüze taşıyacak temas alanlarını belirleyecektir. Bu alanlar ışığında yürütülecek analizler, “muğlak peyzajlar” bağlamına uygun çok boyutlu parametreler arasındaki çapraz irdelemelerle yeni kavramsallaştırma olanaklarını açığa çıkaracaktır. ‘’Muğlak peyzajlara’’ içkin olan değişkenler, bilişsel-duyusal ilişkiler ile ‘’bilme düzeyleri’’,‘’bilinç içerikleri’’,’’dışsal ve içsel duyular’’ gibi açılımlardan hareketle irdelenilerek keşfedilecektir. Bu keşif, tasarımın merkez öznelerinden biri olan insanın bilişsel ve duyusal düzeyde kendine ve doğaya yakınlaşması sağlayacak olan kavramsal çerçeveyle mevcut tasarım pratiklerini dönüştürücü bir hareket alanı sunacaktır.

‘’Muğlak Peyzajlar’’ çatısının yapılandırılması hedefi, yeni tasarım potansiyellerini de beraberinde getirecektir. Bağlamın açıldığı kavramsal çerçeve hem doğanın hem de insanın kendi zengin varoluşuna dair bir keşif potansiyeli oluşturması açısından da önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zihin-beden-doğa, Muğlak Peyzajlar, Transversal İlişkiler

PEYZAJ MİMARLIĞI ÇERÇEVESİNDE KENTSEL SESSİZ ALANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF URBAN QUIET AREAS WITHIN THE FRAMEWORK OF LANDSCAPE ARCHITECTURE

NİHAN ŞENSOY

Dr. Öğr. Üyesi., Siirt Üniversitesi, Tasarım Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü

ORCID: 0000-0003-0905-7268, nihansensoy@hotmail.com

ÖZET

Kentlerde nüfusun artması, ulaşım ve endüstriyel faaliyetlerin yoğunlaşması gürültünün fazlalaşmasına neden olmaktadır. Gürültüye uzun süre maruz kalınması, insan sağlığında uyku bozuklukları, metabolik ve kardiyovasküler sistem rahatsızlıklarının ortaya çıkmasına neden olmakta; aynı zamanda doğal yaşam alanlarında türlerin davranışlarını, fizyolojisini, habitat kullanımlarını ve ekosistem işleyişini olumsuz etkileyerek kentsel yaşam kalitesini düşürmektedir. Bu durum, kent sakinlerinin sessiz ve huzurlu mekânlara olan gereksinimlerini artırmaktadır. Kentlerde park, avlu, bahçe vb. açık ve yeşil alanlar, sessiz alanlar olarak kent sakinlerinin huzurlu ve sessiz alanlara duyduğu gereksinimin karşılanması için önemli olmaktadır. Avrupa Birliği'nin 2002/49/EC sayılı Çevresel Gürültü Direktifi'ne (Environmental Noise Directive-END) göre, yerleşim alanlarındaki sessiz alan; yetkili makam tarafından sınırları belirlenen ve herhangi bir gürültü kaynağından gelen Lden (gündüz-akşam-gece gürültü göstergesi) veya başka bir uygun gürültü göstergesinin, Üye Devlet tarafından belirlenen sınır değerlerin altında kaldığı alan olarak tanımlanmaktadır. Ses düzeyleri L_day (gündüz saatleri için ortalama gürültü düzeyi), L_evening (akşam saatleri için ortalama gürültü düzeyi), L_night (gece saatleri için ortalama gürültü düzeyi) şeklinde desibel (dB) birimi ile belirtilir. Ancak kentsel sessiz alanlar için, tek evrensel bir tanım bulunmamakla birlikte, ülkeler farklı ses düzeyi sınırlarını kullanmaktadır. Çalışmanın temel amacı, kent içindeki sessiz alanların belirlenmesinde ses düzeylerinin yanı sıra peyzaj faktörlerinin de (yeşil alan varlığı, mekânsal düzen, ekolojik işlevler, estetik ve rekreasyonel değerler) dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktır. Çalışmada, güncel araştırmalar, literatür ve mevzuat incelemesine ek olarak, sessiz alanların yalnızca dB(A) değerleri ile değil, peyzaj faktörleri üzerinden de nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin kuramsal bir çerçeve sunulmuştur.

Sessiz alan kavramı, karakteristikleri ve işlevleri peyzaj mimarlığı çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir. Literatür incelemesi sonucunda sessiz alanların tanımı ve belirlenmesinde yalnızca objektif ses ölçümlerinin yeterli olmadığı; kullanıcı algılarının, doğal unsurların (bitki örtüsü, su öğeleri, biyoçeşitlilik), mekânsal tasarım unsurlarının (cep parkları, akustik gölgeler, yüzey malzemeleri) ve kültürel bağlamın (tarihi parklar, dini mekân avluları) dikkate alınması gerektiği belirlenmiştir. Böylece sessiz alan tanımlanmasında yalnızca ölçülebilir gürültü düzeylerine odaklanmanın yetersiz olduğu, peyzaj mimarlığı disiplininin getirdiği ekolojik ve

mekânsal bakış açısıyla bütüncül bir değerlendirme yapılması gerektiğini vurgulayarak literatüre katkı sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sessiz Alan, Kentsel Peyzaj, Peyzaj Mimarlığı, Sürdürülebilir Kent, Yaşam Kalitesi

ABSTRACT

The increase in population, transportation, and industrial activities in cities leads to a rise in noise levels. Prolonged exposure to noise can cause sleep disorders, metabolic and cardiovascular disorders in humans, while also negatively affecting the behavior, physiology, habitat use, and ecosystem functioning of species in natural habitats, thereby reducing the quality of urban life. This situation increases the need of urban residents for quiet and peaceful spaces. Parks, courtyards, gardens, and similar open and green areas in cities serve as quiet areas and play an important role in meeting residents' need for tranquil environments. According to the Environmental Noise Directive (2002/49/EC) adopted by the European Union, a quiet area in an agglomeration is defined as an area, delimited by the competent authority, where an Lden value (day–evening–night noise indicator) or another appropriate noise indicator from any noise source does not exceed a limit value set by the Member State. Sound levels are expressed in decibels (dB) as L_day (average daytime noise level), L_evening (average evening noise level), and L_night (average nighttime noise level). However, although there is no universal definition of urban quiet areas, countries use different threshold values for these areas. The primary objective of this study is to demonstrate that, in determining quiet areas within cities, it is insufficient to rely solely on noise levels; landscape factors (including the presence of green spaces, spatial configuration, ecological functions, aesthetic qualities, and recreational values) must also be taken into account. In addition to reviewing recent research, existing literature, and relevant legislation, this study presents a theoretical framework for evaluating quiet areas not only through dB(A) values but also through landscape-related factors.

The concept of quiet areas, their characteristics, and their functions are examined within the framework of landscape architecture. The literature review reveals that objective noise measurements alone are not sufficient for defining and identifying quiet areas; user perceptions, natural elements (vegetation, water features, biodiversity), spatial design components (pocket parks, acoustic shadows, surface materials), and cultural contexts (historic parks, courtyards of religious spaces) must also be considered. Thus, the study emphasizes that focusing solely on measurable noise levels is inadequate; instead, a holistic evaluation informed by the ecological and spatial perspectives of landscape architecture is required, thereby contributing to the existing body of knowledge.

Keywords: Quiet Area, Urban Landscape, Landscape Architecture, Sustainable City, Quality of Life

KENTSEL YEŞİL ALAN NİTELİKLERİNİN KULLANICI ERİŞİM DAVRANIŞINA ETKİSİ

DİLAY ZÜLKADİROĞLU[1]

CENGİZ USLU[2]

[1]Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-5466-9207, dilayzulkadiroglu@ksu.edu.tr

[2]Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-2421-3804, cuslu@cu.edu.tr

ÖZET

Çalışmada kentsel yeşil alanların sahip oldukları nitelikler doğrultusunda kullanıcı odaklı erişime olan etkisine yönelik yöntem modellemesi Kahramanmaraş kenti ölçeğinde ele alınmıştır. Kentte aktif yeşil alanlar tür bazında homojen dağılımda değildir. Ayrıca yeşil alanların nitelik ve nicelikleri alansal, donanımsal olarak farklılıklar içermektedir. Bu temel farklılıklar araştırma alanında kullanıcı taleplerin erişilebilirlik açısından saptanması için uygunluk oluşturmaktadır.

Çalışma 3 aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada araştırma alanı sınırları belirlenerek belediyelerden alınan yeşil alan envanteri üzerinden kentsel doku içerisinde bulunan yeşil alanlar tespit edilip belirlenen kriterler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Ardından yeşil alanların erişimde etkili olabilecek nitelikler belirlenmiştir. Çalışmasının son aşamasında kullanıcıların kentsel yeşil alanlara erişiminde niceliklerin etkisini belirlemek için anket uygulaması yapılarak uygulamanın sonuçlarının analizleri yapılmıştır. Araştırmada yeşil alan türleri; çocuk oyun alanları, mahalle parkı, kent-semt parkı olarak 3 kategoride değerlendirilmiştir. Katılımcılara yeşil alanları türlerine göre iyi, orta ve düşük şeklinde üç farklı düzey için belirlenen nitelikleri doğrultusunda tanımlayacak nicelikler ayrı ayrı sorulup değer biçmeleri sağlanarak ölçülebilen sanal bir pazar oluşturulmuştur. Bu şekilde sanal pazar oluşturma yöntemi ile anket kurgusu eylemli yeşil alanlar konusunda yapılan çalışmalar için özgün bir yöntemdir.

Elde edilen sonuçlarsa kullanıcıların erişim potansiyelini olumlu yönde etkileyen niteliklerin başında alan büyüklüğü ve mekân türü çeşitliliği gelmektedir. Yüksek nitelikli yeşil alan tercihlerinde her üç yeşil alan türünde de "büyük alan" niceliği %44 üzerindedir. Başka bir ifade ile katılımcılar daha geniş ve rahat hareket edebilecekleri büyük alanlara sahip yeşil alanları yüksek nitelikli olarak kabul etmektedir. Mekân türü niteliğinin içerisinde bulunan 'yürüyüş parkuru' niceliği kullanıcılar tarafından %68 oranında önemli bulunmuştur. Bu da kullanıcıların doğal alanlar içerisinde daha aktif ve uzun süre kalabilme isteğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Yeşil Alanlar, Erişim, Kullanıcı Davranışları, Yeşil Alan Nitelikleri

21. YÜZYIL KAMUSAL AÇIK ALAN TİPOLOJİLERİ ÜZERİNDEN KAVRAMSAL BİR OKUMA ÖNERİSİ

A CONCEPTUAL READING PROPOSAL THROUGH THE 21ST CENTURY PUBLIC OPEN SPACE TYPOLOGIES

RABİA EZGİ BEYEN[1]

EBRU ERBAŞ GÜRLER[2]

[1]Araş. Gör., İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0009-0001-2775-3737, beyen15@itu.edu.tr

[2]Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0000-0002-3095-6594, erbaseb@itu.edu.tr

ÖZET

Kentlerin gelişimini anlamada önemli bir bağlam haline gelen kamusal açık alanlar tarih boyunca birçok eşikten oluşan bir evrilme sürecinden geçmiş ve çeşitli tipolojiler oluşmuştur. Tipolojilerin ortaya çıkmasında eşgüdümlü şekilde işleyen iki önemli etken; dönemin hâkim yaşam anlayışı ve o dönemin kent oluşum dinamikleridir. Yaşam süresince ortaya çıkan ihtiyaçlar işlevleri oluşturur ve işlevler de tipolojinin zeminini hazırlayan unsurlardandır. Yaşam-ihtiyaç-işlev döngüsünde girdilerin değişimiyle ihtiyaçlar da değişmektedir ve bu da tipolojilerin değişimine yol açmaktadır. Bu tipoloji üretim sürecine genel bir zemin oluşturan dönemin hâkim anlayışı değiştikçe, döneme özgü yeni girdiler oluşarak bu akış bir döngüsellik kazanır ve her döngüde farklı tipolojik yaratımlar gerçekleşir. Dönemin hâkim anlayışı ışığında yeni yaşam girdileri oluşurken bir yandan da o döneme özgü kentsel oluşum mekânizması doğar ve bu mekânizma doğrultusunda kent strüktüründe kamusal açık alanlar oluşur. Bu çalışma modern, postmodern ve post-postmodern dönemlerin getirdiği kent oluşum mekânizması ve yaşam dinamikleriyle kamusal açık alanların günümüze dek nasıl evrildiğini ve hangi tipolojileri oluşturduğunu sorgulamakta ve günümüz dinamikleriyle de bugün ne tür tipolojik çeşitlenmeler meydana geldiğini anlamaya odaklanmaktadır. Yorumlayıcı kuram yöntemini temel alan çalışma kentsel peyzaj ve peyzaj mimarlığı tarihi literatüründen hareketle, belirlenen eşik dönemler üzerinden kavramsal çözümlemeler yaparak kullanım ve oluşma biçimleri açısından bugünün kamusal açık alan tipolojilerini keşfetmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kamusal Açık Alan, Kent Oluşum Dinamikleri, Tipoloji, İşlev, Mekânsal Organizasyon

ABSTRACT

Public open spaces, which have become a crucial context for understanding urban development, have undergone an evolutionary process including numerous thresholds throughout history, resulting in the formation of various typologies. Two key factors that operate in coordination in the emergence of typologies are the way of life at that time and the urban formation dynamics of that period. Needs that emerge throughout life form functions, and functions are among the elements that lay the groundwork for typology. In the life-need-function cycle, needs change as inputs change, leading to the evolution of typologies. As the way of life of the era, which forms the general basis for this typological production process, changes, new inputs specific to the era emerge, leading to a cyclical flow, with different typological creations occurring in each cycle. As new life inputs emerge in light of the way of life of the period, an urban formation mechanism specific to that period emerges, and public open spaces emerge within the urban structure in line with this mechanism. This study explores how public open spaces have evolved and what typologies they have formed through the urban formation mechanisms and life dynamics brought about by modern, postmodern, and post-postmodern eras. It also focuses on understanding the typological variations that have emerged today under current dynamics. Based on the interpretive theory, the study explores current and future public open space typologies in terms of their use and formation by conducting conceptual analyses based on the literature on urban landscape and landscape architecture history.

Keywords: Public Open Space, Urban Formation Dynamics, Typology, Function, Spatial Organization

JOSEON DÖNEMİ'NDE SEUL KENT KİMLİĞİ VE PEYZAJ

MÜLKİYE KART[1]

EBRU ERBAŞ GÜRLER[2]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0009-0003-1814-3202, kartm@itu.edu.tr

[2]Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORCID: 0000-0002-3095-6594, erbaseb@itu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, kenti karmaşık ve çok katmanlı bir organizma olarak ele alan çağdaş kent kimliği literatüründen hareketle, Joseon Dönemi'nin başkenti Seul'ün (Hanyang) kimliğini incelemektedir. Araştırmanın temel amacı, kent kimliği üzerine geliştirilmiş kuramsal yaklaşımların sentezinden oluşturulan yedi parametre (Doğal Çevre, Yapılı Çevre, Tarih–Kültür, Ekonomi, Politika, Toplumsal Pratikler ve Algısal/Sembolik Unsurlar) aracılığıyla, Joseon Dönemi Seul'ünde peyzajın kent kimliğiyle kurduğu etkileşimi çözümlemek ve bu etkileşimin kimliğin oluşumundaki rolünü ortaya koymaktır.

Joseon Seul'ünün kimliği, kozmolojik sistemin (Yin-Yang ve Beş Element Teorisi), ideolojinin (Neo-Konfüçyüsçülük) ve mekânsal pratiğin (Jeomansi/P'ungsu-jiri) bütünleşik biçimde incelenmesiyle ele alınmıştır. Bu düşünsel sistemin, kentin kimlik parametrelerini nasıl şekillendirdiği, literatür taraması ve tarihsel analiz yöntemleriyle derinlemesine tartışılmıştır.

Analizler, Joseon Seul'ünün kimliğinin temelinde, doğal peyzajın salt fiziksel bir mekân değil, kozmolojik ve ideolojik anlamlarla yüklü "yaşayan bir varlık" olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Kentin yer seçimi, morfolojisi, mimari ve yapısal peyzaj düzenlemeleri; doğal peyzaj öğelerini (dağlar, su yolları) kültürel ve politik unsurlarla (saraylar, tapınaklar) birlikte, Neo-Konfüçyüsçü ahlak, sosyal düzen ve jeomansi ilkeleri doğrultusunda bütünleştirmiştir. Bu bütünleşik sistem, tarım ekonomisinin önceliklendirilmesinden kraliyet ritüellerine, şehir yönetiminden eğitim kurumlarının yerleşimine kadar kentin tüm katmanlarını biçimlendirmiştir.

Çalışmanın sonucu, Joseon Seul'ünün kimliğinin; doğal, yapısal ve toplumsal unsurların karşılıklı etkileşimiyle biçimlenen, dinamik ve bağlama özgü bir bütünlük olduğunu göstermektedir. Bulgular, kent kimliği literatürüne Batı dışı bir örnek üzerinden özgün bir katkı sunmakta ve kimlik kavramının yalnızca fiziksel ya da işlevsel özelliklerle değil, aynı zamanda tarihsel, kozmolojik ve ideolojik birikimlerle anlam kazandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Joseon Dönemi, Kent Kimliği, Kimlik Parametreleri, Peyzaj, Seul

SANAL GERÇEKLİK VE MİMARLIK İLİŞKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ AKADEMİK TEZLER ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

MİNEL KURTULUŞ

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-4623-0613, mikurtulus@gelisim.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'de mimarlık alanında sanal gerçeklik (SG) temalı lisansüstü tezleri inceleyerek, bu teknolojinin akademik düzeyde nasıl ele alındığını, hangi temalarda yoğunlaştığını ve hangi yöntemlerin kullanıldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 1999–2024 yılları arasında yayımlanan toplam 36 yüksek lisans ve doktora tezi içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Analiz bulgularına göre SG teknolojisi, özellikle mimarlık eğitimi, mekânsal algı, görselleştirme ve temsil, kentsel tasarım, kültürel mirasın korunması ve inşaat güvenliği konularında yoğun olarak kullanılmaktadır. Tezlerin büyük kısmı yüksek lisans düzeyinde, uygulamaya dönük çalışmalar olup, doktora tezleri ise kuramsal yaklaşımlar ve model geliştirmeye odaklanmaktadır. En yaygın kullanılan araştırma yöntemi, nitel ve nicel verileri bir arada değerlendiren karma yaklaşımdır. Bu durum, SG teknolojisinin hem kullanıcı deneyimi hem de ölçülebilir çıktılar açısından değerlendirilmesi gereğini yansıtmaktadır.

Üniversiteler bazında değerlendirildiğinde, İstanbul Teknik Üniversitesi başta olmak üzere büyük şehirlerdeki teknik üniversitelerin konuya daha fazla katkı sunduğu görülmektedir. Ancak maliyet, teknik altyapı eksiklikleri ve kullanıcı alışkanlıkları gibi sınırlayıcı faktörlerin çoğu tezde yeterince ele alınmadığı tespit edilmiştir.

Çalışma, SG'nin mimarlık pratiği ve eğitiminde yaratıcı düşünme, katılımcı tasarım ve mekânsal farkındalık gibi alanlarda güçlü bir potansiyele sahip olduğunu vurgulamakta; gelecekte disiplinler arası ve uygulama temelli araştırmaların artırılmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik, Lisansüstü Tezleri, Lisansüstü Eğitim, Eğitim Teknolojileri, Mimarlık ve Sanal Gerçeklik

YANGIN GÜVENLİKLİ TASARIM KRİTERLERİ: YÜKSEK YAPI YANGINLARININ ÇIKIŞ SEBEBİ, YAYILIM ŞEKLİ VE HASAR ETKİSİ ÜZERİNE MİMARİ BİR DEĞERLENDİRME

NESLİŞAH MAMATİ

Arş. Gör., Maltepe Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-5545-8076, neslisahmamati@maltepe.edu.tr

ÖZET

Yüksek yapılarda yangın olgusunun kritik bir öneme sahip olduğu, sonuçlarının kapsamlı ve etki alanının büyük olduğu açıktır. Dolayısıyla yüksek yapılarda yangın ve yangın güvenlikli tasarım kararları çok daha stratejik ve bütüncül ele alınmalıdır. Bu çalışmada amaç, yüksek yapılarda çıkmış yangın olaylarına ait verilerden yararlanarak, yangın güvenliği stratejilerini değerlendirmek, tasarım kararları ve planlama süreçleri bağlamında gerçek vakalar üzerinden mimari perspektifle okumalar yapmaktır. Çalışmada değerlendirilen yüksek yapı yangınları; yüksek yapı tanım ve yaklaşımlarını temel alıp yangın güvenlikli tasarım kriterlerinin belirlenmesine referans olacak her türlü yangın vakası gözetilerek seçilmiştir. Yapılan sonuç değerlendirmesinde yapının; mimari tasarımı, taşıyıcı sistem tasarımı, fonksiyonu / kullanıcı tercihleri, çevresel faktörler olmak üzere ana değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Yangın güvenlikli yüksek yapı tasarımında dikkate alınması gereken tasarım tercihleri ve yapısal sistemlerin kuruluş prensipleri bu ana değerlendirme kriterleri altında sıralanmıştır. Yapılan bu değerlendirmenin; yüksek yapılarda başarılı bir yangın güvenlik stratejisi oluşturmakta, yüksek yapı tasarımlarının yangın performansını iyileştirmekte, yangın güvenlikli tasarımda yapıda performans hedeflerini, prensiplerini tanımlamakta yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yangın, Yüksek Yapı, Yangın Güvenlikli Tasarım, Yangın Korunumu

KAMUSAL ALANLARDA SUÇUN TASARIMLA ÖNLENMESİ

SEDEF BETÜL GÜL ERGENÇ

Arş. Gör., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mimarlık Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-9044-4259, sedefgul@iyte.edu.tr

ÖZET

Günümüzde sosyal yaşantı ile kamusal alan arasında karmaşık bir ilişki bulunmaktadır. Kamusal alanlar, bireylerin sosyal davranışlarını ve toplumun güvenlik algısını etkilemektedir. Kamusal alanın, topluma sağladığı duygusal ve deneyimsel etkiler önem arz etmekte, dolayısıyla mekân tasarımı önemini giderek arttırmaktadır. Bu bağlamda suç, sosyal bir olgu olduğu kadar mekânsal bir olgudur. Bu sosyo-mekânsal suç olgusu, bulunduğu mekânda var olmakta ve mekânın dinamiklerinden doğrudan etkilenmektedir.

Yetersiz mekânsal tasarım, mekânın dinamiklerini doğru araştırma soruları ve yöntemleriyle araştırmamış; bu nedenle toplumsal gereksinimleri karşılamada eksik kalmış tasarımlar olarak tanımlanabilir. Buna karşın, nitelikli mekânsal tasarımı yaşam kalitesi yüksek ve güvenli bir yapılı çevrenin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Çevresel tasarım yoluyla suç önleme (Crime prevention through environmental design, CPTED) yaklaşımı, fiziksel çevrenin bilinçli biçimde düzenlenmesi yoluyla suçu azaltmayı amaçlayan bir dizi ilkeyi kapsamaktadır. Bu çalışmada, suçun tasarımla önlenmesi konusu CPTED yaklaşımı kapsamında incelenmiştir. Çalışmanın odağında yer alan 'mekân' kavramı, kamusal alanları nitelendirmekte; suç-mekân ilişkisi ise mekânsal davranış kuramı çerçevesinde ele alınmaktadır.

Çalışmanın temel amacı, kamusal alanlarda mekânsal tasarımın suçun önlenmesindeki rolünü ve etkisini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda desk-study (masa başı) literatür taraması yöntemi ile gerçekleştirilen bilgi toplama süreci ardından alandaki mevcut çalışmalar değerlendirilerek sunulmuştur. Çalışma kapsamında herhangi bir saha çalışması gerçekleştirilmemiş; önceki çalışmalardan derlenen farklı kamusal alan örnekleri ele alınmıştır. Çalışmanın bitiminde bu derlemenin alana çevresel araştırma yöntemleri perspektifinden tasarım-suç ilişkini örneklerle çözümlemesi ve bu alanda farkındalık yaratması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamusal Alanda Suç, Suç-Tasarım İlişkisi, Tasarımla Suçun Önlenmesi, Mekânsal Davranış Kuramı, Çevresel Tasarım Yoluyla Suç Önleme

AKTÖR-AĞ KURAMI BAĞLAMINDA ÇANAKKALE SERAMİKLERİ'NİN GÖRÜNÜRLÜĞÜ

HAZAL DOĞUKAN

Arş. Gör., İzmir Yüksek Teknoloji Ensitüsü, Mimarlık Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Ana Bilim Dalı

ORCID: 0009-0000-4994-9207, hazaldogukan@iyte.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'nin kültürel miraslarından Çanakkale Seramiklerini, yalnızca tarihsel ya da estetik bir temsil nesnesi olarak değil; çeşitli insan ve insan olmayan öznelerin etkileşiminden doğan bir bütün içerisinde ele almaktadır. Araştırmanın kuramsal çerçevesini, sosyo-materyal ilişkileri değişkenleriyle birlikte açıklamaya olanak sağlayan Aktör-Ağ Teorisi (ANT) oluşturmaktadır. ANT, toplumsal olguları sabit kategoriler üzerinden değil, süreğen biçimde kurulan aktör ilişkileri üzerinden kavramsallaştırarak; özne-nesne, doğa-kültür, insan-teknoloji gibi ikiliklerin aşıldığı çok katmanlı ağ yapılarına odaklanmaktadır. Bu doğrultuda Çanakkale Seramikleri yalnızca geçmişin bir temsili değil; dijital ortamda bulunan halleri, sınıflandırılmaları, dolaşımları ve yeniden anlamlandırılmalarıyla aktif bir aktör olarak değerlendirilmektedir. Çalışma, Çanakkale Seramiğini ANT perspektifiyle incelemekte ve çevresinde biçimlenen aktör-ağ yapılarını haritalandırarak ortaya çıkarmaktadır. Seramik nesne etrafında oluşan çoklu ağ; görsel arşivler, dijital müze koleksiyonları, çevrimiçi sergiler, kültürel miras politikaları ve kullanıcı etkileşimleri gibi çok çeşitli bileşenleri içermektedir. Bu ögeler hem materyal hem de söylemsel düzeyde nesnenin güncel anlamlandırılma biçimlerini etkilemektedir. Çalışma nitel araştırma kapsamında, belge incelemesi ve görsel analiz yöntemlerinden yararlanmaktadır. Analiz süreci, nesnenin dijital ortamda izlenebilirliğine odaklanarak, onun hangi dijital aktörlerle ilişkilenerek yeniden üretildiğini, dolaşıma girdiğini ve kültürel olarak nasıl konumlandığını açığa çıkarmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak, bu çalışma, hem kültürel miras nesnelerine ilişkin alternatif bir analiz önerisi sunmakta hem de dijital bağlamda tasarım nesnelerinin sosyo-teknik varlığını görünür kılmayı amaçlamaktadır. Çanakkale Seramikleri örneği üzerinden kültürel miras nesnelerinin dijital çağda nasıl yeniden biçimlendiğini, hangi aktörlerle ilişkilendiğini ve bu ilişkilerin anlam inşasına nasıl katkı sunduğunu ANT aracılığıyla tartışmaktadır. Böylece oluşturulan ağ haritası ile kültürel miras objeleri ile tasarım, kimlik, ekonomi ve teknoloji arasındaki etkileşimleri açığa çıkararak hem tasarım araştırmalarına hem de kültürel miras çalışmalarına kuramsal ve metodolojik bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aktör-ağ Teorisi, Çanakkale Seramikleri, Kültürel Miras

KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ İÇİ DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA GÖSTERGE PANELİ ÖRNEĞİ

FUAT ALİ PAKER

Dr. Öğr. Üyesi, Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

ORCID: 0000-0001-6141-3835, apaker@ktun.edu.tr

ÖZET

Kullanıcı deneyimi araştırma (UXr) ve tasarım (UXd) akışında yer alan disiplinlerin endüstriyel tasarım süreçlerinde müşteri odaklı yaklaşımlarla güncellenmesi küresel rekabetin ürün üstündeki kullanılabilir veya algılanabilir yenilik kaygısından doğmuştur. Dolayısıyla kullanıcı deneyimi araştırmalarında süreç içi, süreç sonu ve karma tekniklerin hangilerinin daha yüksek verim getirdiği veya hangilerinin beraber kullanımı veya hangi sıra dizgesinde kullanılabileceği günümüzde bilimsel olarak araştırıldığı gibi uygulama alanında rekabet altında önemli sonuçlar yaratmaktadır. Çalışmanın temel amacı yüksek rekabetin gerçekleştiği sektörlerde yeni kullanıcı deneyimi araştırmalarının süreç içi kullanımında nihai yeni ürüne nasıl bir tasarım etkisi oluşturduğunu açığa çıkarmaktır. Dolayısıyla araştırma amacına uygun endüstri ve ürün örneğinin belirlenmesi ve araştırma alanın, evreninin, yüksek rekabet şartlarına sahip olması sonuçlarının da tartışılabilir derinlik oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca otonom taşıtlarda yapay zekâ destekli fonksiyonların yönlendirmesi ve kontrolü gösterge paneli üstünden gerçekleşmektedir. Yeni otonom taşıt teknolojilerinin gösterge paneli üstünden yönlendirmesi kullanıcı deneyimi süreç içi çalışmalarında süreç sonu değerlendirmelerine göre tasarım serbestliği ve yeni fonksiyonun kök kullanım bilgilerini açığa çıkarmaktadır. Öte yandan süreç içi kullanım araştırmalarının kullanıcı veya sürücü odaklı değişkenlerinin ses, sembol, görüntü veya fiziksel uyarı tepkileri birbiri içinde sıralı etkileşim oluşturmaktadır. Bununla beraber kullanıcı deneyimi araştırmalarının süreç içi disiplinler arası arakesit oluşturan makro düzeyde çalışma konuları araştırma sonunda aktarılmıştır. Araştırma yöntemi iki aşamalı ve karma tekniği kullanılarak gerçekleşmiştir. Söz konusu nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin beraber kullanımı birebir görüşmelerle belirlenen değişkenlerin sayısal anket değerleri altında etkilerinin ölçümünden kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Endüstri Ürünleri Tasarım, Kullanıcı Deneyimi Araştırması, Arayüz Tasarımı

KULLANICI DENEYİMİ ARAŞTIRMALARINDA SÜREÇ SONU DEĞERLENDİRME MODEL ÖNERİSİ: OTONOM TAŞITLARDA SÜRÜCÜ KOLTUĞU

FUAT ALİ PAKER

Dr. Öğr. Üyesi, Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

ORCID: 0000-0001-6141-3835, apaker@ktun.edu.tr

ÖZET

Endüstriyel tasarım disiplini içinde hayat bulan kullanıcı deneyimi araştırma ve tasarım süreçleri, günümüzde disiplinler arası yaklaşımlarla uluslararası ekonomik getirisi yüksek imalat sanayi ürünlerinde önemle yayılım göstermektedir. Öte yandan yalın kavramı veya yalın ürün geliştirme ve tasarım süreçleriyle ardışık olarak teoriden uygulama alanına geçen kullanıcı deneyimi araştırmaları yüksek küresel rekabetin olduğu otomotiv, beyaz eşya, elektronik, ürün benzeri imalat sanayinde farklı yöntemlerle kademelendirilmekte ve aşama etkisi ölçümlenmektedir. Dolayısıyla çalışma, kullanıcı deneyimi araştırmalarının rekabet altında derinlik ve yeni kullanım oluşturduğu otomotiv sanayi otonom taşıt ürünlerinin yeni işlevlere sahip sürücü koltuğu tasarım sürecini odağına almıştır. Bu yaklaşım araştırmanın temel amacını, kullanıcı deneyimi araştırmalarında süreç sonu analiz yöntemlerinden hangilerinin sektöre özel verimliliğini sorgulayarak sonuç odaklı değerlendirmektedir. Ayrıca kullanıcı deneyimi araştırmalarında süreç sonu değerlendirme analizlerinin süreç içi değerlendirmelerine göre disiplinler arası katkılarının daha yüksek olduğu temel çalışma bulguları arasındadır. Öte yandan kullanıcı deneyiminde süreç sonu analizlerinde kullanılan basit model veya ön prototiplerin tekrarlı yapı oluşturduğu yeni tasarımların oluşumunu desteklemediği açığa çıkmaktadır. Çalışmada kullanılan yöntem nitel ve nicel iki aşamalı karma araştırma tekniğidir. Bununla beraber saha çalışma yöntem tercihi ilk aşamada sözel yüz yüze görüşmelerle odak noktası ve değişkenlerin belirlenmesini sağlamış, ikinci sayısal anket yöntemi ile etkileri ölçümlenmiştir. Ayrıca temel mimarlık alının da önemle kullanıma sahip, ölçek, fonksiyon akış diyagramı, alan ihtiyaç hesaplaması benzeri yaklaşımların endüstri ürünleri tasarımı disiplini alt meslek guruplarında da kullanımı veya modellenmesi, çalışmanın mikro düzeyde araştırılması gereken çıktılarından biridir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri Ürünleri Tasarım, Kullanıcı Deneyimi Araştırması, Arayüz Tasarımı

